

Bilag 2 - Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler

Natura 2000-område: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

1095 Havlampret

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Sandvandring	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Grødeskæring i vandløb	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ophør med grønnskæring Reduceret grønnskæring Selektiv grønnskæring
Vandløbsoprensning	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Spærringer i vandløb	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Fjernelse af spærringer
Vandindvinding af overfladevand	Forbedring af hydrologi	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
For få egnede gyde- og levesteder	Forbedring af hydrologi	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
For få egnede gyde- og levesteder	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Belastning med organisk stof	Reduktion af tilledning af organisk stof	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift

Natura 2000-område: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1095 Havlampret

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Arealreduktion/ fragmentering	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	☒	☒	☐	☐	Fjernelse af spærringer

Natura 2000-område: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

1096 Bækklampret

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Sandvandring	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Grødeskæring i vandløb	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ophør med grønnskæring Reduceret grønnskæring Selektiv grønnskæring
Arealreduktion/ fragmentering	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	☒	☒	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Fjernelse af spærringer
Belastning med organisk stof	Reduktion af tilledning af organisk stof	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
Spærringer i vandløb	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Fjernelse af spærringer
Vandindvinding af overfladevand	Forbedring af hydrologi	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
For få egnede gyde- og levesteder	Forbedring af hydrologi	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
For få egnede gyde- og levesteder	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Vandløbsoprensning	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb

Natura 2000-område: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

1099 Flodlampret

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Sandvandring	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Grødeskæring i vandløb	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ophør med grødeskæring Reduceret grødeskæring Selektiv grødeskæring
Arealreduktion/ fragmentering	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	☒	☒	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Fjernelse af spærringer
Belastning med organisk stof	Reduktion af tilledning af organisk stof	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
Spærringer i vandløb	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Fjernelse af spærringer
Vandindvinding af overfladevand	Forbedring af hydrologi	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
For få egnede gyde- og levesteder	Forbedring af hydrologi	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
For få egnede gyde- og levesteder	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Vandløbsoprensning	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb

Natura 2000-område: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

1166 Stor vandsalamander

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Gældende lovgivning

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

1355 Odder

Bevaringsprognose:

Gunstig

Langsigtet mål:

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen indsats i 1. planperiode	☒	☐	☐	☐	Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Rydning af vedplanter
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Gældende lovgivning
Invasive arter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Bekæmpelse af invasive arter
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Gældende lovgivning

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

2140 * Kystklitter med dværgbusvegetation (klithede)

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Gældende lovgivning

Natura 2000-område: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransålgler

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning Høslet

Natura 2000-område: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

3160 Brunvandede søer og vandhuller

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

3260 Vandløb med vandplanter

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Belastning med organisk stof	Reduktion af tilledning af organisk stof	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
Grødeskæring i vandløb	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ophør med grønnskæring Reduceret grønnskæring Selektiv grønnskæring
Spærringer i vandløb	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Fjernelse af spærringer
Vandløbsoprensning	Miljøvenlig vandløbspleje	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb

Natura 2000-område: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Gældende lovgivning
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	☐	☒	☐	☒	Etablering på §3-arealer Afgræsning

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Rydning af vedplanter
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Gældende lovgivning
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Gældende lovgivning
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning
Grøftning og dræning	Forbedring af hydrologi	☒	☐	☐	☐	Afskæring af dræn og grøfter

Natura 2000-område: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Habitatområde: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udpegningsgrundlag:

7230 Riggær

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Afgræsning Høslet
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☒	Gældende lovgivning
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	☒	☒	☐	☒	Etablering på §3-arealer Afgræsning
Grøftning og dræning	Forbedring af hydrologi	☒	☐	☐	☒	Afskæring af dræn og grøfter
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	☒	☐	☐	☒	Rydning af vedplanter

Natura 2000-område: 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Fugleområde: 21 Ovesø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Sangsvane

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 21 Ovesø

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Sædgås

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Høringsnotat for Natura 2000-plan

NOTAT

vedrørende høringssvar til Natura 2000-plan 2010-2015 inkl. miljørapport (SMV)

*Forslag til Natura 2000-plan nr. 27
Habitatområde H27
Fuglebeskyttelsesområde F21*

Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udkast til Natura 2000-plan var i offentlig høring den 4. oktober 2010. Høringsfristen udløb den 6. april 2011.

Høringsmateriale, høringssvar og høringssnotater kan ses på

http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura_2000_planer/

og

<http://websag.mim.dk/HoeringVandOgNatur2010/WebSider/visalle.aspx>

Forslag til Natura 2000-plan er annonceret offentligt og desuden sendt i høring hos relevante myndigheder (jf. miljømålsloven § 43 og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplaner § 5).

Naturstyrelsen har modtaget i alt 1650 høringssvar vedrørende de enkelte Natura 2000-planer, og dertil omkring 300 mere generelle høringssvar vedrørende vand- og naturplanlægningen. De generelle høringssvar er sammenfattet i et samlet notat, der kan ses på www.nst.dk

Til Natura 2000-plan nr. 27 er der modtaget i alt 10 høringssvar fra

- ID1743 – Thisted Kommune (se herværende høringssnotat + det generelle høringssnotat)
- ID935 – Nationalparkfond Thy
- ID1394 – Danmarks Naturfredningsforening Sydthy (DN Sydthy) (se herværende høringssnotat + det generelle høringssnotat)
- ID1760 – Thisted Ro- og Kajakklub (se herværende høringssnotat + det generelle høringssnotat)
- ID1943 – Biologisk Forening for Nordvestjylland (BFN) (se herværende høringssnotat + det generelle høringssnotat)
- ID2640 – Udvalget til Morup Mølles nedlæggelse (se herværende høringssnotat + det generelle høringssnotat)
- ID2784 – Friluftsrådet Nordvest (se herværende høringssnotat + det generelle høringssnotat)
- ID3907 – Dansk Ornitologisk Forening Nordvestjylland (DOF Nordvestjylland) (se herværende høringssnotat + det generelle høringssnotat)
- ID1887 – Tandrup I/S (se herværende høringssnotat + det generelle høringssnotat)
- ID2842 – Jon Johnsen (se herværende høringssnotat + det generelle høringssnotat)

Svarene har især berørt følgende punkter:

1. *Trusler*
2. *Forslag til virkemidler*
3. *Problemer ved vandstandshævning*
4. *Konkret målsætning*
5. *Mangler i bilag 2*
6. *Bevaringsprognose for kildevæld*
7. *Brunvandet sø*
8. *Planlægning for flere naturområder*

Yderligere har høringssvarene berørt følgende emner, hvortil der henvises til det generelle høringssnotat (kan findes via ovenstående link):

9. *Datagrundlag*
10. *Kvælstof*
11. *Økonomi*
12. *Lovgrundlag*
13. *Rollefordeling*
14. *Områdeafgrænsning*
15. *Overvågning*
16. *Synergi med vandplaner*
17. *Andre naturbeskyttelsesinteresser*
18. *Indsatsprogram*
19. *Virkemidler herunder tilskudsordninger*
20. *Målsætning*

I det følgende sammenfattes de væsentligste synspunkter til de ovenfor nævnte punkter 1-8. Naturstyrelsens kommentarer hertil er anført i kursiv.

Det skal bemærkes, at høringssvarene kun er gengivet i hovedtræk. Ønskes detaljerede oplysninger om svarenes indhold, henvises der til de fremsendte høringssvar.

Bemærkninger til planforslaget

1. Trusler

Mange indsigere kommenterer mangler i trusselsafsnittet. Her er kun kommenteret på de trusler, der ikke allerede fremgår af trusselsafsnittet, og som vedkommer naturplanen.

Friluftsrådet Nordvest påpeger at truslen vedrørende forstyrrelse af odder er for ukonkret og at truslen er svær at administrere.

Odder har gunstig bevaringstilstand i området, og truslen forstyrrelse er af den grund fjernet fra trusselsafsnittet.

Thisted Ro- og Kajakklub påpeger at forstyrrelse af sædgås er for ukonkret til at stille krav om indførelse af restriktioner for privat kano- og kajaksejlad.

Forstyrrelsen fremgik ikke af planen, men kun af bilag 2. Naturstyrelsen vurderer, at det var en fejl i bilag 2. Truslen slettes.

DOF Nordjylland påpeger at Ove Sø modtager næringsholdigt vand fra adskillige småvandløb og grøfter. DN Sydthy påpeger at drængrøfter tilfører næringsstoffer fra landbrugsarealer.

Flere af områdets naturtyper er næringsbelastet fra omkringliggende landbrug enten via overfladevand eller fra grøfter og dræn. Det udspecificeres ikke i trusselsafsnittet, hvordan denne tilførsel foregår, men omfattes af sætningen om tilførsel af næringsstoffer fra omkringliggende landbrug.

DOF Nordjylland påpeger at prædation af ræv, mink og sikkert også mårhund er en trussel som skal mindskes gennem effektiv bekæmpelse.

Prædation fra ræv, mink og mårhund ses som en trussel mod jordrugende fugle. Der er ingen jordrugende ynglefugle på udpegningsgrundlaget, og høringssvaret giver ikke anledning til tilføjelse i trusselsafsnittet.

DN Sydthy påpeger, at rigkær trues af eutrofiering.

Ifølge tillæg til basisanalysen, overskrider N-depositionen ikke tålegrænsen for de kortlagte rigkær. Som det allerede fremgår af trusselsafsnittet er næringsbelastning fra omkringliggende landbrugsarealer en trussel for flere naturtyper, herunder rigkær. Høringsvaret giver ikke anledning til ændring i trusselsafsnittet.

Thisted Kommune spørger, om erhvervsfiskeri på gedde i Ove Sø er en trussel for udpegningsgrundlaget, og om det derfor bør tilføjes i trusselsafsnittet.

Fiskeri af gedde i stort omfang kan være en trussel, idet opfiskning kan ændre på de biologiske forhold i søen. Men erhvervsfiskeri er reguleret af anden lovgivning, og ved tilladelser skal der konsekvensvurderes i henhold til naturplanen. Høringsvaret giver derfor ikke anledning til tilføjelser i trusselsafsnittet. Der henvises desuden til det generelle høringsnotat om indsatsprogram.

DN påpeger, at grøde fra Ove Sø og nedstrøms havner i Ørum Sø, hvorved søen belastes yderligere med organisk stof og sekundær eutrofiering.

BFN og DOF påpeger, at Ove Sø og Nørhå Sø i større dele har et tykt lag bundslam, der er ophobet på søbunden som følge af tidligere tiders aflejring af afskåret grøde fra Hvidbjerg Å-systemet.

Naturstyrelsen har ingen konkret viden om, at grøde ikke bliver opsamlet ved grødeskæring. BFN og DOF nævner "tidligere tiders aflejring af afskåret grøde", men trusler medtages kun, hvis de er aktuelt forekommende. Høringsvarene giver derfor ikke anledning til tilføjelse til trusselsafsnittet.

2. Forslag til virkemidler

Friluftsrådet Nordvest, DN Sydthy, DOF Nordvestjylland og BFN foreslår en række konkrete virkemidler.

De foreslåede tiltag er for konkrete til Natura 2000-planen. Der henvises endvidere til det generelle høringsnotat om virkemidler og indsatsprogram.

3. Problemer ved vandstandshævning

Thisted Kommune ønsker problemstillingen vedr. rigkær og vandstandsstigning sat i relation til truslen tilgroning.

Problemstillingen tydeliggøres i afsnittet om modstridende interesser.

BFN bemærker, at mulighederne for vandstandshævning bør undersøges snarest, hvor det bl.a. skal afklares om vandstandshævningen kan ske uden negativ påvirkning af de nærliggende rigkær.

Jon Johnsen nævner at ændret vandstand i åen ikke vil være befordrende for oddernes trivsel, idet de vil drukne i deres huler.

Kommende projekter med vandstandshævning skal konsekvensvurderes i henhold til naturplanen, og høringsvarene giver ikke anledning til ændring af naturplanen. Der henvises i øvrigt til afsnittet om indsatsprogram i det generelle høringsnotat.

Udvalget til Morup Mølles nedlæggelse og Tandrup I/S gør opmærksom på, at der bl.a. ved Ove Sø er de fredede planter maj-gøgeurt og engblomme, som i tilfælde af øget vandstand i søen, vil have en usikker fremtid.

Naturplanen planlægger udelukkende for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget. Såfremt de nævnte fredede planter har deres levested i habitatnaturtypen rigkær, er der taget hensyn til dette problem i naturplanens afsnit om modstridende interesser. Høringsvaret giver ikke anledning til ændringer i naturplanen. Der henvises desuden til andre naturbeskyttelsesinteresser i det generelle høringsnotat.

4. Konkret målsætning.

Thisted Kommune ønsker præciseret, om den målsatte udvidelse af rigkær med 50-100% betyder 50-100% mere end de i dag kortlagte rigkær, eller mere end de i dag forekommende rigkær.

Datagrundlaget for naturtyperne er DEVANO-kortlægningen fra 2004-2005 evt. med nykortlægning i 2008 og 2009. Udvidelser i naturplanerne er målsat i forhold til denne kortlægning.

Thisted Kommune spørger, hvordan man kan udvide et areal med surt overdrev, når der endnu ikke er kortlagt noget.

Man kan selvfølgelig ikke udvide noget, der ikke findes. Sætningen vil blive omformuleret i planen, så der kommer til at stå, at surt overdrev skal genoprettes i området.

DOF Nordjylland foreslår følgende konkrete målsætning: At arterne på udpegningsgrundlaget vil få bedre raste og fourageringsforhold, og at der vil blive langt flere ynglende fuglearter omkring søen.

For arterne på udpegningsgrundlaget er der i den konkrete målsætning allerede sikret raste- og fourageringsforhold. Naturplanens konkrete målsætning omhandler kun udpegningsgrundlaget, og

der er ingen ynglefugle på dette områdes udpegningsgrundlag. Høringssvaret giver derfor ikke anledning til ændring i naturplanen.

5. Mangler i bilag 2

Thisted Kommune spørger til følgende punkter i bilag 2:

- er udvaskning ikke en trussel mod 3140?
- 6430 og stor vandsalamander mangler i bilag 2
- er N-deposition ikke en trussel mod grå/grøn klit?
- Er der fejl i hektarangivelse for naturtyperne?

- *Ordet udvaskning bruges ikke i bilag 2. For alle søtyperne er næringsbelastning fra dyrkede arealer en trussel. Det tilføjes i bilag 2, de steder det mangler.*
- *Det er en fejl at 6430 urtebræmmer og stor vandsalamander ikke er nævnt i bilag 2. Fejlen vil blive rettet.*
- *N-deposition er en trussel mod grå/grøn klit. Truslen vil blive nævnt i bilag 2.*
- *Ja, der forekommer fejl i hektarangivelsen. Fejlene vil blive rettet i bilag 2.*

6. Bevaringsprognose for kildevæld

Thisted Kommune ønsker en kortfattet redegørelse for, hvorfor kildevæld har ugunstig prognose.

Ifølge tillæg til basisanalysen, overskrider kvælstofdepositionen laveste tålegrænse for hele arealet med kildevæld. Dertil kommer næringsstofftilførsel fra omkringliggende landbrug, samt tilgroning.

7. Brunvandet sø

Thisted Kommune har stillet spørgsmålstegn ved, om et konkret areal kan betegnes som en brunvandet sø.

Da det er den seneste kortlægning, der er gældende, er det en brunvandet sø. Datagrundlaget til denne naturplan bliver ikke ændret, og vi henviser desuden til det generelle høringsnotat om datagrundlag.

8. Planlægning for flere naturområder

DN har peget på en række naturområder og arter, som de mener, der bør ofres særlig opmærksomhed på.

Flere af disse områder er kortlagt habitatnatur og er derfor allerede en del af Natura 2000-planen.

Andre områder er ikke habitatnatur, er beliggende udenfor Natura 2000-området eller er arter der ikke er på områdets udpegningsgrundlag. For disse gælder, at der ikke planlægges for naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget eller som er beliggende udenfor habitatområdet.

Høringssvaret giver derfor ikke anledning til ændring i planen.

Justeringer af forslag til Natura 2000-plan nr. 27

I planen er der på baggrund af de indkomne bemærkninger fjernet trussel om forstyrrelse af odder fra trusselsafsnittet og tilhørende sigtelinje i indsatsafsnittet, ændret formulering om udvidelse af

surt overdrev til genskabelse, ændret formulering af modstridende interesser samt rettet i bilag 2, så bilaget svarer til planen.

Naturstyrelsens egne justeringer af forslag til Natura 2000-plan nr. 27

På baggrund af dialog i høringsperioden, og Naturstyrelsens egne overvejelser, er der foretaget justeringer af teksten i områdebeskrivelsen, trussels-, tilstands-, prognose-, målsætnings- og indsatsafsnittet. Desuden er truslen fiskeri slettet fra trusselsafsnittet, da den reguleres af anden lovgivning, sigtelinjen om sikring af arters levested er omformuleret, og bilag 2 er tilrettet så det svarer til planen.

Hverken ændringerne som følge af de indkomne bemærkninger, eller Naturstyrelsens egne justeringer giver anledning til fornyet høring af planforslaget.

Sammenfattende redegørelse for høring over miljørapport (SMV)

Parallelt med offentlig høring af planudkast til Natura 2000-plan for område nr. 27 har SMV-redegørelse for planen været i offentlig høring i henhold til bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer §8.

Natura 2000-planens formål er at sikre eller genoprette bevaringsstatus for de arter og naturtyper, der har dannet grundlag for udpegning af Natura 2000-område nr. 27. SMV-rapporten viste ikke modstrid med andre miljøhensyn, og der er i den offentlige høring ikke modtaget kommentarer til rapporten.

Den offentlige høring har givet anledning til ændring af Natura 2000-planen, da der er fjernet trussel om forstyrrelse af odder fra trusselsafsnittet og tilhørende sigtelinje i indsatsafsnittet, ændret formulering om udvidelse af surt overdrev til genskabelse, ændret formulering af modstridende interesser samt rettet i bilag 2, så bilaget svarer til planen.

På baggrund af dialog i høringsperioden, og Naturstyrelsens egne overvejelser, er der foretaget justeringer af teksten i områdebeskrivelsen, trussels-, tilstands-, prognose-, målsætnings- og indsatsafsnittet. Desuden er truslen fiskeri slettet fra trusselsafsnittet, da den reguleres af anden lovgivning, sigtelinjen om sikring af arters levested er omformuleret, og bilag 2 er tilrettet så det svarer til planen.

Hverken ændringerne som følge af de indkomne bemærkninger, eller Naturstyrelsens egne justeringer giver anledning til fornyet høring af planforslaget.

Naturstyrelsen vil overvåge effekten af Natura 2000-planen gennem det nationale overvågningsprogram NOVANA,

http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/National_naturbeskyttelse/Overvaagning_af_vand_og_natur/, som følger udviklingen i naturtilstanden og arealudbredelse af de naturtyper og arter, som planlægningen omfatter. Desuden vil Naturstyrelsen i samarbejde med NaturErhvervstyrelsen og Kommunernes Landsforening overvåge fremdriften i den forudsatte forvaltningsindsats.

Tillæg om ny viden til Natura 2000-basisanalyse for Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø (Natura 2000-område nr. 27).

Tillægget gælder både for basisanalyser for lysåbne naturtyper og arter samt for skovbasisanalyser.

Natura 2000-planerne bygger på den eksisterende viden om naturforholdene. Denne viden er områdevis blevet opgjort i basisanalyserne for hhv. Natura 2000-skovplanlægning, Natura 2000-havplanlægning samt Natura 2000-planlægning for øvrige arealer. Basisanalyserne, der udgør en del af den færdige plan for Natura 2000-området, blev offentliggjort i 2007 og kan ses på By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside (www.blst.dk/Natura2000plan/).

Dette tillæg opsummerer den viden, der – ud over basisanalysens – supplerende indgår som grundlag for Natura 2000-planen. Tillægget er opbygget med et indhold og en struktur, der svarer til basisanalysens opbygning.

For nogle områder er der på baggrund af basisanalysen eller overvågningsdata mv. foretaget ændringer i udpegningsgrundlaget. Det gældende udpegningsgrundlag kan ses i figur 2 i naturplanen. I det tilfælde at nye arter er tilføjet udpegningsgrundlaget er vurderinger af deres levestedsareal opgjort i dette bilag.

Siden basisanalyserne er der i nogle områder foretaget kortlægning af yderligere naturtyper, skovnaturtyper på ikke-fredskovspligtige arealer og/eller en genkortlægning af i første omgang oversigtligt kortlagte arealer. De ny- eller genkortlagte arealer har bidraget med ny viden af betydning for Natura 2000-planerne.

Der er foretaget nye overslagsberegninger af den luftbårne kvælstofdeposition til de kortlagte naturtyper. Beregningerne omfatter nu alle kortlagte arealer af både lysåbne naturtyper og skovnaturtyper.

I nogle områder er der endvidere sket væsentlige ændringer i driften, igangsat naturgenopretningsprojekter el.lign. siden færdiggørelsen af basisanalyserne.

1. BESKRIVELSE AF OMRÅDET

Områdets afgrænsning er uændret, og områdets overordnede naturindhold er uændret.

2. TILFØJELSER TIL UDPEGNINGSGRUNDLAGET

I basisanalysens afsnit 2 er omtalt væsentlige nyopdagede eller nyindvandrede forekomster af arter eller naturtyper, der ikke var en del af områdets oprindelige udpegningsgrundlag. Der er desuden fremkommet yderligere oplysninger om naturtyper og arter i forbindelse med overvågning og kortlægning udført 2006-2008. Disse arter og naturtyper er vurderet i forbindelse med en revision af udpegningsgrundlaget. Det aktuelle udpegningsgrundlag fremgår af figur 2 i naturplanen – og af [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside](#).

Følgende naturtyper: kransnålalge-sø (3140), brunvandet sø (3160), kildevæld (7220) samt arten bæklampret (1096) er tilføjet det oprindelige udpegningsgrundlag.

3. NYE DATA OM NATURTYPER OG ARTER

Første runde af kortlægningen af EF-habitatområdernes naturtyper blev foretaget i perioden 2004-2005. I første omgang blev kun 18 lysåbne naturtyper samt skovnaturtyper på fredskovspligtige arealer kortlagt. I løbet af 2007 og 2008 er der foretaget kortlægning af flere lysåbne naturtyper, og der er kortlagt skovnaturtyper på ikke-fredskovspligtige arealer. Endelig er der foretaget genkortlægning af områder, som kun blev kortlagt oversigtligt/stikprøvevist i første runde.

Nye data om areal og antal forekomster af naturtyper og arter i dette Natura 2000-område fremgår af nedenstående tabel 1. Ud over de nævnte naturtyper er der i habitatområdet kortlagt et mindre udvalg af områdets vandhuller.

Data om ny-/genkortlagte naturtyper er medtaget såfremt der er tale om nykonstaterede naturtyper eller væsentlige ændringer i forhold til oplysningerne i basisanalysens afsnit 2.

Nr.	Naturtype	Regi- streret areal (ha)	Antal fore- komster	Kilde
Terrestriske naturtyper				
3150	Næringsrig sø	1,9	1	3
3160	Rbrunvandet sø	0,5	1	3

Tabel 1. Opdaterede data om nye eller genkortlagte naturtyper i habitatområde nr. 27. Data stammer fra 1) NOVANA-overvågningsprogrammet (2004-2008) samt Viborg Amts overvågning i perioden 1988-2006. 2) Naturtypekortlægning 2004-05 (NOVANA/DEVANO). 3) Genkortlægning, supplerende kortlægning 2007-08 (DEVANO). Kortlægningsdata for naturtyperne (ekskl. vandnaturtyper) kan ses på [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside](#). *Prioriteret naturtype.

4. SUPPLERENDE TRUSSELSVURDERING

I basisanalysen blev der præsenteret en trusselvurdering og tilstandsdata for de forskellige naturtyper og arter. Hvad angår de ny- og genkortlagte naturtyper vurderes disse forhold at være afspejlet i henholdsvis struktur- og artstilstand, som kan ses på [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside](#). Struktur- og artstilstand udgør tilsammen naturtilstanden, som fremgår af figur 4 i naturplanen. De registrerede data (strukturparametre og artslistes) for de enkelte forekomster kan endvidere ses i den fællesoffentlige naturdatabase på www.naturdata.dk.

Ud over basisanalysens opgørelse af trusler mod områdets naturindhold er der nedenstående tilføjelser og ændringer.

4.1 Belastning af naturområder med luftbårent kvælstof

I tabel 2 er den gennemsnitlige afsætning af kvælstof opgivet som kommunevise gennemsnit af NH_y og NO_x for 2006 (DMU).

Kommune	NH _y (kg N/ha)	NO _x (kg N/ha)	Total N (kg N/ha)	Heraf stammende fra danske kilder (%)
Thisted	7	7	14	44 %
Lands gennemsnit	8	9	17	33 %

Tabel 3. Baggrundsbelastningen (i kg N/ha/år) i de kommuner, som Natura 2000-området ligger inden for. Kvælstofdepositionen er angivet som kommunevise gennemsnit af hhv. NH_y (ammoniak og ammonium, primært fra husdyrproduktion), NO_x (kvælstofoxider, salpetersyre og nitrat (fra transport, energi-produktion og industri) og total N (samlet tør- og våddeposition). DMU, 2006.

Det gennemsnitlige kvælstofnedfald i den kommune, hvori Natura 2000-området ligger, er 14 kg N/ha/år, hvilket er lavere end landsgennemsnittet. Belastningen med ammoniak og ammonium (NH_y) er lavere end landsgennemsnittet. Nedfaldet af NO_x'er – der overvejende stammer fra transport, energiproduktion og industri – er lavere end landsgennemsnittet.

Overslagsberegning af den lokale kvælstofbelastning

Da husdyrbrug ikke ligger jævnt fordelt i landskabet, vil kvælstofbelastningen af et naturområde variere alt efter om der ligger husdyrbrug tæt på naturområdet, eller der slet ikke er husdyrbrug i nærområdet. Hertil kommer, at afsætningen af kvælstof på forskellige overfladetyper varierer i forhold til ruheden. Der er f.eks. stor forskel på, hvor meget der afsættes på en skov (med stor ruhed og dermed med stor afsætnings-overflade) og på en lysåben eng (med lavere ruhed og mindre afsætnings-overflade). Der er derfor foretaget en korrektion af de kommunevise gennemsnitstal i forhold til lokal husdyrtæthed og til forskellige naturtypers ruhed inden for Natura 2000-området. Ruheden af naturarealerne er vurderet på baggrund af den vedplan-tedækning, som er registreret ved kortlægningen.

Korrektionen er foretaget ved hjælp af en metode beskrevet i Ammoniakmanualen (Skov- og Naturstyrelsen, 2003) opdateret som beskrevet i boksen nedenfor. Der er ikke tale om en eksakt beregning, men om en forholdsvis grov overslagsberegning, der dog giver en indikation af om, og i givet fald hvor meget tålegrænserne er overskredet for de forskellige naturtyper. Derfor kan overslagsberegningerne ikke direkte indgå i myndighedsbehandling af N-belastning fra konkrete husdyrbrug/virksomheder.

Overslagsberegningerne viser, at kvælstofnedfaldet på størsteparten af naturområderne i Natura 2000-område nr. 27 ligger mellem 10 og 20 kg N/ha/år alt afhængig af den lokale husdyrtæthed og naturområdernes overfladeruhed.

Naturtype	Tålegrænse-interval kg N/ha/år	Kvælstofafsætning overslag (kg N/ha/år)	
		10-15	15-20
Grå/grøn klit (2130)	10-20 (b)	100%	
Kildevæld (7220)	15-25 (h)		100%
Rigkær (7230)	15-25 (c)	100%	
Total		98%	2%

Tabel 3. Overslag over tålegrænseoverskridelser i Natura 2000-området. For hver naturtype er angivet naturtypens tålegrænseinterval og andelen af det samlede areal i forskellige intervaller af belastninger. Tålegrænsen for et konkret naturområde vil typisk ligge indenfor tålegrænseintervallet.

Belastninger, hvor den lokale N-belastning ligger under den nedre grænse i tålegrænseintervallet (tålegrænsen ikke overskredet), er markeret med grønt, N-belastninger, der ligger indenfor tålegrænseintervallet (overstiger den lave ende af tålegrænseintervallet), er vist med gult, og N-belastninger, der ligger over tålegrænseintervallet (overstiger den høje ende af tålegrænseintervallet), er markeret med rødt.

- (a) Tålegrænsen for atmosfærisk belastning er ikke relevant, idet naturtyperne er naturligt kvælstofrige, ufølsomme for atmosfærisk tilførsel, eller forventes at modtage det største bidrag fra andre kilder, fx grundvand eller overfladenær afstrømning.
- (b) Tålegrænsen for beskyttelse af laver ($10 - 15 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$) kan anvendes hvis en væsentlig forekomst af følsomme laver på lokaliteten ønskes beskyttet.
- (c) Tålegrænsen for højmoser ($5 - 10 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$) kan anvendes hvis en væsentlig forekomst af følsomme højmosearter på lokaliteten ønskes beskyttet.
- (d) Tålegrænsen for Oligotrofe søer ($5 - 10 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$) benyttes for småsøer i Klitlavninger.
- (e) Tålegrænsen for heder ($10 - 20 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$) anvendes, hvis dværgbuske (lyng mv.) er hyppige.
- (f) Naturtypen er en delmængde af den bredere naturtype fersk natureng, der kan være mere kvælstoffølsom.
- (g) Naturtypen er en delmængde af den bredere naturtype fattigkær, der har tålegrænse i intervallet $10 - 20 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$.
- (h) Naturtypen omfatter også Palludellavæld, der forventes at have tålegrænser i den lave ende af intervallet.
- (i) Baseret på tålegrænsen for laver.
- (j) Tålegrænsen bør modelberegnes. En modelberegning kan give lavere tålegrænser, ned til $7 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$.

Bestemmelse af kvælstofnedfaldets størrelse på naturområder og sammenligning med andre beregninger

Den præcise størrelse af kvælstofbelastningen på et konkret naturområde er vanskelig at bestemme. Der kan enten foretages målinger (som er tidskrævende, omkostningstunge og usikre, da de som regel kun repræsenterer en kortere måleperiode og derfor skal omregnes til "normale" forhold), eller der kan foretages modelberegninger med modeller af forskellig art, hvoraf nogle er meget ressourcekrævende og omkostningstunge, mens andre har karakter af overslagsberegninger. Resultater fra alle modelberegninger er typisk behæftet med en forholdsvis høj usikkerhed.

Overslagsberegninger i basisanalysen 2006 og i dette tillæg (2009): De nye overslagsberegninger, der er præsenteret ovenfor, viser især på de meget tilgroede naturområder en lavere belastning på de fleste lysåbne naturområder end de overslagsberegninger, der blev lavet i 2006 i forbindelse med basisanalysen. Forskellen skyldes, at korrektionsfaktoren i forhold til naturområdets ruhed er revurderet, og der er anvendt opdaterede tal for kommunevise gennemsnitsdepositioner, geografisk fordeling af dyreenheder (CHR) og samlet N-emission på

landsplan. Til forskel fra de daværende beregninger er der nu også beregnet kvælstofnedfald til skovnaturtyper. De nye overslagsberegninger vurderes at være mere retvisende end overslagsberegningerne fra 2006 – og de dækker ensartet alle landets Natura 2000 områder.

Overslagsberegningerne skal alene anvendes til at give et foreløbigt overblik over omfanget af tålegrænseoverskridelser til brug ved vurdering af gunstig bevaringsstatus, ikke til konkret sagsbehandling.

4.2 Andre trusler mod naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget

Ud over basisanalysens og naturplanens opgørelse af trusler mod naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget er der ikke identificeret nye trusler.

5. SUPPLERENDE MODSATRETTEDE INTERESSER

Ud over basisanalysens og naturplanens opgørelse af modstridende interesser mod områdets naturindhold er der ikke identificeret nye modstridende interesser.

6. SUPPLERENDE NATURFORVALTNING OG PLEJE

Ud over basisanalysens og naturplanens opgørelse af naturforvaltning eller pleje inden for dette Natura 2000-område, er der ikke identificeret ændret naturforvaltning og pleje.

REFERENCER

Bak, J. 2003: *Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbårent kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug*. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen.

Danmarks Miljøundersøgelser, 2006: *Deposition af N komponenter 2006 – kommuner*.
http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-tilstand/3_Luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/deposition.asp

Ellermann, T. m.fl., 2005: *Atmosfærisk deposition 2004, NOVANA*, Faglig Rapport fra DMU nr. 555, Danmarks Miljøundersøgelser, Miljøministeriet.

Ellermann, T. m.fl., 2006: *Atmosfærisk deposition 2005, NOVANA*, Faglig Rapport fra DMU nr. 595, Danmarks Miljøundersøgelser, Miljøministeriet.

Ellermann, T. m.fl., 2007: *Atmosfærisk deposition 2006*, Faglig Rapport fra DMU nr. 645, Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.

Frohn, L. M. m.fl., 2008: *Kvælstofbelastning af naturområder i Østjylland. Opgørelse for udvalgte Natura 2000 områder*, Faglig Rapport fra DMU nr. 673, Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.

Geels, C. m.fl., 2008: *Kvælstofbelastning af naturområder på Bornholm og Sjælland. Opgørelse for udvalgte Natura 2000 områder*, Faglig Rapport fra DMU nr. 689, Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.

Nielsen O. K. m.fl., 2008: Denmark's National Inventory Report 2008. *Emission Inventories 1990-2006 – Submitted under the United Nations Framework Convention on Climate Change*. Faglig Rapport fra DMU nr. 667, Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.

Skov- og Naturstyrelsen, 2005: Harmoniserede tålegrænser. Opdatering af 15. december 2005.
<http://www.skovognatur.dk/NR/rdonlyres/78C70731-71A2-40B6-B611-2F1340CB922A/14951/Ammoniakmanual02122005.pdf>

Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen

Miljørapport for Natura 2000-planen for område nr. N27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Den enkelte naturplan skal ifølge lov nr. 1398 af 22. oktober 2007 om miljøvurderinger af planer og programmer have sin egen miljørapport. Rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af bilag 1 i loven.

a) Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af 1) en basisanalyse, 2) en målsætning af det enkelte område, 3) et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse. Der er udarbejdet en overordnet målsætning for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Indsatsprogrammet angiver både generelle og konkrete retningslinjer for den forvaltning, der skal implementeres i 1. planperiode (6 år og 12 år for fredskovspligtige arealer) startende fra 2010. Endelig er der en kort beskrivelse af sammenhæng til vandplanen og et oversigtsskema, der opsummerer Natura 2000-planen jf. naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Formål

Planens mål på sigt er skitseret nedenfor. Indsatsen i 1. planperiode skal sikre eksisterende naturværdier på udpegningsgrundlaget og starte en proces, der genopretter akut truet natur under hensyntagen til eventuelle modstridende naturinteresser. For området gælder følgende overordnede målsætning:

Det overordnede mål at naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget opnår gunstig bevaringsstatus. Dette indbefatter, at området udgør et sammenhængende naturområde med vægt på hydrologiske og naturmæssige sammenhænge mellem vandløb, søer og omgivende naturtyper, og med udbredte leve- og rasteområder for trækfugle og øvrige arter på udpegningsgrundlaget.

Vandløb sikres kontinuitet og høj grad af naturlig dynamik. Ørum Sø, Ove Sø, Nørhå Sø og de andre søer i området opnår god vandkvalitet. De truede naturtyper rigkær og surt overdrev sikres og arealerne øges, så der så vidt muligt skabes sammenhæng mellem forekomsterne af naturtyperne i området. Ligeledes sikres levesteder for de særlige ansvarsarter sædgås og sangsvane.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtypen hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne

Relevante planer

En stor del af området er udlagt som vildtreservat.

Der er ikke kendskab til igangværende pleje og genopretning i området.

Natura 2000-områderne vil fremgå af landsplandirektivet (de tidligere regionplaner). Disse skal indeholde retningslinjer i overensstemmelse med bekendtgørelsen om udpegnings- og administration af internationale beskyttelsesområder nr. 408 af 1. maj 2007. Det betyder, at landsplandirektivet skal indeholde retningslinjer, der i overensstemmelse med direktivforpligtelserne kan understøtte områdernes bevaringsmålsætninger. Landsplandirektivet indeholder derfor ikke udlæg af nye arealer til byzone, sommerhusområde, nye større vejanlæg, øvrige trafik og tekniske anlæg eller væsentlige udvidelser eller nye områder til råstofindvinding på land mv.,

mens der kan være retningslinjer, der bidrager til at sikre naturforholdene, jf. bestemmelser i bekendtgørelsens § 5.

Der vil derfor ikke med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger og retningslinjer for den efterfølgende kommunale planlægning være modstrid mellem den og landsplandirektivet.

b) Nul - alternativ

En række naturtyper og levesteder for arter kræver vedvarende drift for at sikre og opretholde gunstig bevaringsstatus det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre i ugunstig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse. Planen vil sikre fortsatte levesteder for udpegningsgrundlagets arter.

Hvis ikke planen for 1. planperiode iværksættes, vil tilgroningen af de lysåbne naturtyper fortsætte og der vil ske en stadig øget fragmentering. Samtidig vil fødesøgningsmulighederne for sangsvane stadig forringes. Det kan blive vanskeligere at etablere stabile bestande af stor vandsalamander, havlampret, flodlampret og bæklampret.

Forholdene i kransnålalge-sø, næringsrig sø og brunvandet sø vil blive forværret og vedvarende akkumulation vil forsætte, hvis ikke vandplanen forbedrer tilstanden.

Det betyder at naturtyper, dyre- og plantearter risikerer en forværring af deres bevaringstilstand. Dette vil fremover vanskeliggøre opnåelse af gunstig bevaringsprognose for områdets udpegningsgrundlag.

Bevaringsprognose er gunstig eller vurderet gunstig for:

- Odder pga. robust og stabil bestand.
- Sangvane pga. at områdets bæreevne vurderes at kunne danne grundlag for en stabil bestand

Bevaringsprognose er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- Bæklampret pga. dårlige fysiske forhold i vandløb og spærringer.
- Grå/grøn klit og kildevæld pga. tilgroning med græs, høje urter og vedplanter, og da N-depositionen overskrider laveste tålegrænse på hele arealet.
- Riggær pga. fragmentering og tilgroning med græs og høje urter.
- Surt overdrev da N-depositionen overskrider laveste tålegrænse på hele arealet.
- Næringsrig sø pga. tilførsel af næringsstoffer fra dyrkede arealer.
- Brunvandet sø og kransnålalge-sø, da N-depositionen overskrider tålegrænsen på hele arealet.
- Vandløb pga. dårlige fysiske forhold i form af kraftige reguleringer, uhensigtsmæssig vedligeholdelse, spærringer og belastning med organisk stof

Bevaringsprognose er ukendt for:

- Havlampret. Arten er ikke tilstrækkeligt undersøgt.
- Flodlampret. Mangelfuldt datagrundlag, men arten registeret enkelt gang i Hvidbjerg Å.
- Stor vandsalamander. Bestand og bestandsudvikling er ikke tilstrækkeligt belyst.
- Klithede er ikke registeret i forbindelse med kortlægningen.
- Urtebræmmer. Naturtypen er ikke kortlagt.
- Sædgås pga. mangelfuldt datagrundlag

c) Miljøforhold i områder der kan blive berørt

Forekomster af riggær og surt overdrev udvides og sammenkædes, hvor naturgivne forhold gør det muligt. Arealet med riggær øges i størrelsesordenen 2-5 ha, hvor der er naturgivne

muligheder for det og det samlede areal med surt overdrev udvides, hvor naturforholdene tillader det.

Bilag IV- arterne stor vandsalamander og odder er en del af udpegningsgrundlaget og planens gennemførelse vurderes ikke at få negative konsekvenser disse arter eller for områdets øvrige udpegningsgrundlag.

d) Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er systematisk beskrevet i planen. Planens mål er, at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser. Derudover skal følgende fremhæves:

Ud over højt vandsslusen ved udløbet af Todbøl Å er der 3 spærringer ved dambrug i vandløbssystemet, hvor der findes fisketrapper. Der er rusefiskeri i Hvidbjerg Å og ved Todbøl findes et permanent fiskeanlæg i hele vandløbets bredde.

e) Internationale miljøbeskyttelsesmål

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven. Planen vil sikre, at areal og tilstand af udpegede naturtyper og levesteder for udpegede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i statens retningslinjer for 1. planperiode. For Arreskov Sø gælder:

- 1.1 *Reduktion af kvælstof-deposition på områdets habitatnaturtyper forventes at ske gennem en kommende ændring af husdyrgodkendelsesloven jf. regeringsudspillet Grøn Vækst, april 2009. Den øvrige tilførsel af næringsstoffer til typerne reduceres, herunder fra dræntilløb, dyrkede marker, overfladevand, spildevand og fodring. For marine naturtyper, større søer og vandløb reguleres tilførslen af næringsstoffer via vandplanen.*
- 1.2 *Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi i rigkær og kildevæld, og på levesteder for hav-, flod- og bæklampret.*
- 1.3 *De terrestriske naturtyper sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje, og vandløb med vandplanter sikres gode fysiske og kemiske forhold samt kontinuitet.*
- 1.4 *Der sikres velegnede levesteder for
Stor vandsalamander- sikre eller genskabe lysåbne søer og vandhuller med rent vand samt velegnede terrestriske fouragerings- og overvintringsområder
Odder- sikre tilstrækkelige fødemuligheder og fri passage i vandløb samt odderfristeder
Hav-, bæk- og flodlampret – sikre gyde- og opvækstmuligheder samt frie vandrings- og fourageringsforhold.
Sædgås og sangsvane – sikre velegnede fouragerings- og overnatningsområder*
- 1.5 *Der sikres levesteder med individuel hensyntagen til den enkelte arts sårbarhed overfor forstyrrelser for odder, herunder opretholdelse af odderfristeder Skov- og Naturstyrelsen undersøger og vurderer, hvor og i hvilket omfang, der er behov for konkret indsats.*
- 1.6 *Invasive arter som bjergfyr bekæmpes og deres spredning forebygges efter bedst kendte viden.*

I henhold til vandplanen vil:

De kommende vandplaner bidrager til at løfte indsatsen med hensyn til forbedret vandkvalitet, herunder reduktioner i tilførslen af næringsstoffer og håndteringen af miljøfremmede stoffer i større søer, vandløb, fjorde og kystvande. Vandplanerne vil derudover bidrage til at sikre kon-

tinuitet i vandløb. En nærmere beskrivelse af konkrete sammenhænge og synergier med den vandplan, der omfatter dette Natura 2000-område, afventer færdiggørelsen af vandplanforslaget.

f) Planens indvirkning på miljøet

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovens bilag 1f, i de tilfælde hvor de vurderes at være af væsentlig betydning.

<i>Planens indvirkning på</i>	<i>Påvirkes</i>	<i>Ingen på-virkning</i>	<i>Redegør for indvirkning</i>
Biologisk mangfoldighed	X		Er redegjort for i planen.
Befolkningen	X		De rekreative oplevelser i tilknytning til området sikres eller forbedres via forbedret naturgrundlag.
Menneskers sundhed		X	
Fauna og flora	X		Er redegjort for i planen.
Jordbund		X	
Vand	X		Er redegjort for i planen – se i øvrigt vandplan Limfjorden.
Luft		X	
Klimatiske faktorer		X	
Materielle goder		X	
Landskab	X		Et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper fastholdes og udbygges. Fragmentering af landskabet imødegås.
Kulturarv, herunder kirker		X	
Arkitektonisk arv		X	
Arkæologisk arv		X	

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

g) Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen statens retningslinjer.

Følgende konkrete tiltag er planlagt.

Sigtelinie 2. Små og fragmenterede habitatnaturtyper og levesteder for arter

- 2.1 *Forekomster af rigkær udvides og sammenkædes, hvor naturgivne forhold gør det muligt.*

Sigtelinie 3. Naturtyper og levesteder, som ikke er beskyttet af natur- og miljølovgivningen

- 3.1 *Konstaterede forekomster af habitatnaturtyper, der ikke er omfattet af lovgivningen, sikres mod ødelæggelse.*

Sigtelinie 4. Særlig indsats for naturtyper og arter, hvis biogeografiske status er i fare

4.1 *Arealet med rigkær øges i størrelsesordenen 2-5 ha, hvor der er naturgivne muligheder for det.*

Der udarbejdes handleplaner og vælges virkemidler af kommunerne og Skov- og Naturstyrelsen m.fl. indenfor rammerne af indsatsprogrammet.

h) Grundlag for prioriteringer og valg

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremme den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper/arter. For området er der foretaget følgende valg:

En mere naturlig vandstand og dynamik samt mindsket grødeskæring i åen nedstrøms Ove Sø kan betyde forhøjet vandstand i Ove Sø og temporære oversvømmelser af de rigkær, der ligger tæt ved Ove Søes bredder. En forhøjet vandstand kan medføre at rigkærene oversvømmes af næringsrigt vand. Forhøjet vandstand i søen må ikke ske på bekostning af at rigkærene kan sikres en hensigtsmæssig drift og pleje.

i) Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA og DEVANO overvågningsprogrammer. Desuden afrapporterer Danmark den nationale indsats vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen – udarbejdet i forbindelse med naturplanen - udgør det nuværende vidensgrundlag for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med naturplanlægningen. Analysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

j) Ikke teknisk resume

I medfør af lov nr. 1398 af 22. oktober 2007 er der foretaget en miljøvurdering. Planen vil sikre eller forbedre tilstand og bevaringsprognose for områdets udpegningsgrundlag og den biologiske mangfoldighed generelt samt et sammenhængende og varieret landskab.

Hvis ikke planen iværksættes områdets naturtyper fortsat påvirkes af for høj næringsstofbelastning og tilgroning med bl.a. invasive arter kan tiltage og u hensigtsmæssig hydrologi for naturtyperne i området kan fortsat finde sted.

En gennemførelse af Natura 2000-planen sikrer og forbedrer den biologiske mangfoldighed og øger de landskabelige værdier og dermed forbedrer de rekreative oplevelser og bidrager til at sikre vandløb og søer som levested for en række arter.

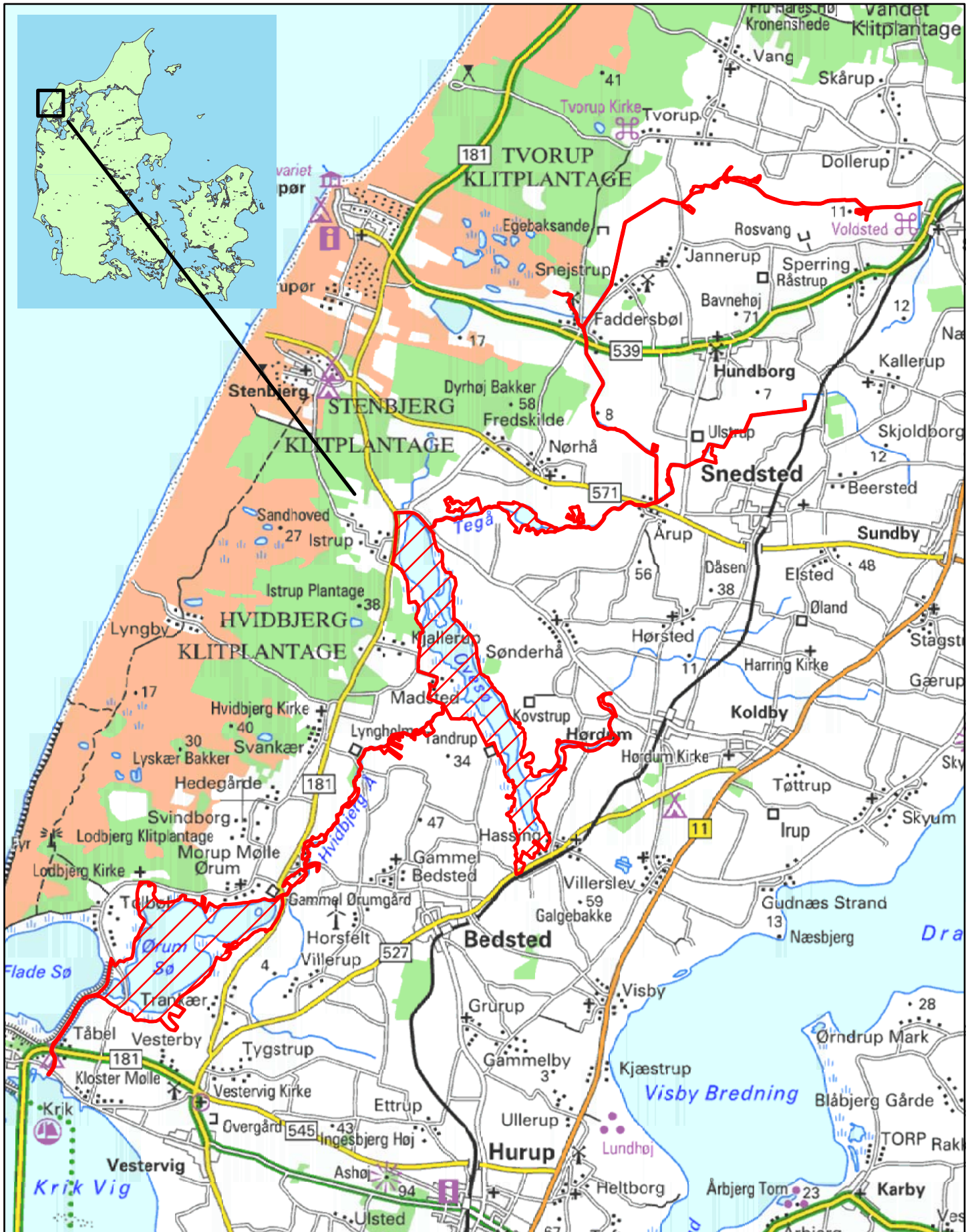
Det overordnede mål for Hvidbjerg Å, Ove sø og Ørum sø er at områdets udgør et sammenhængende naturområde med hydrologiske og naturmæssige sammenhænge mellem vandløb, søer og omgivende naturtyper og med udbredte leve- og rasteområder for trækfugle og øvrige arter på udpegningsgrundlaget. Vandløb sikres kontinuitet og høj grad af naturlig dynamik og Ørum Sø, Ove Sø, Nørhå Sø og de andre søer i opnår en god vandkvalitet.

Ove Sø udgør sammen med omkringliggende marker og enge levested for forekomster af rastende sangsvane og sædgås. De større vandløb i området er potentielle levesteder for havlampret og flodlampret, der som voksne trækker fra havet op i vandløb for at gyde samt bæklampret, der lever hele sit liv i vandløbet. I området findes også en række vandhuller, som kan udgøre potentielle levesteder for stor vandsalamander, når den kommer frem efter vinterdvalen i marts-april.

Bilag IV- arterne stor vandsalamander og odder er en del af udpegningsgrundlaget og planens gennemførelse vurderes ikke at få negative konsekvenser disse arter eller for områdets øvrige udpegningsgrundlag.

Natura 2000-basisanalyse

Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Kort over den nordlige del af Natura 2000-område nr 27 Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Titel

Natura 2000-basisanalyse Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø

Udgivet af

Miljøcenter Aalborg
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Øst

Udgivelsesdato

Juni 2007

Tekst, layout og redaktion

Medarbejdere fra Viborg Amt og Miljøcenter Aalborg

Kortene er produceret på baggrund af Viborg Amt
GIS-data samt data fra Kort- og Matrikelstyrelsen

Copyright: Kort- og Matrikelstyrelsen
1992/KD.86.1029

Indholdsfortegnelse

RESUME:.....	1
1. Beskrivelse af Natura 2000-området	1
1.1 Beskrivelse af områdets natur og dets potentiale	1
2. Udpegningsgrundlaget.....	3
2.1 Nyfundne naturtyper og arter	3
2.2 Naturtyper og arter, som ikke er registreret, men indgår i udpegningsgrundlaget.....	4
3. Foreløbig trusselsvurdering	4
3.1 Beskrivelse af naturtilstanden	4
3.1.1 Vandrammedirektivets basisanalyse I-II.....	4
3.2 Eutrofiering.....	5
3.3 Tilgroning	5
3.4 Hydrologi.....	6
3.5 Invasive arter.....	6
3.6 Arealmæssige ændringer siden 1994	6
3.7 Forstyrrelse af arter	6
3.8 Andre Trusler.....	6
4. Plejetiltag, igangværende indsats mm.....	6
5. Modstridende naturinteresser.....	7
6. Liste over manglende data	7
7. Lister over tilgængeligt materiale	8
Bilag	10
B.1 Datagrundlag for naturtyper og arter	10
B.2 Foreløbig trusselsvurdering.....	10
B.2.1 Beskrivelse af naturtilstanden	10
B.2.2 Eutrofiering	12
B.2.2.1 Tålegrænser	12
B.2.2.2 N-deposition og overskridelse af tålegrænser	13
B.2.3 Tilgroning.....	15
B.2.3.1 Vegetationshøjde.....	15
B.2.3.2 Vedplantedækning.....	16
B.2.3.3 Arealandel med græsning og/eller høslet	17
B.2.4 Hydrologi	17
B.2.4.1 Afvanding og vandindvinding.....	17
B.2.5 Invasive arter.....	18
B.3. Vandløb	18
B.4. Søer	19
B.5. Arter	20
B.5.1 Havlampret.....	20
Habitatområde 27	21
B.5.2 Flodlampret	21
B.5.3 Stor Vandsalamander	23
B.5.4 Odder.....	23
B.7. Fugle.....	24

RESUME:

Natura 2000-området rummer småområder af grå klit og fine rigkær, hvor der tidligere er registreret bl.a. Leverurt, Kødfarvet Gøgeurt og den sjældnere Børste - Kogleaks. Som fuglelokalitet er området især værdifuldt for rastende Sangsvane og Sædgås og områdets bestand af Odder vurderes at være stabil. Derudover er der i området potentielle leversteder for arter som Flod- og Havlampret og Stor Vandsalamander. De værste trusler mod området er tilgroning og øget eutrofiering.

1. Beskrivelse af Natura 2000-området

Natura 2000-område nr. 27 er udpeget som Habitatområde nr. 27 og Fuglebeskyttelsesområde nr. 21 med et samlet areal på 1.572 ha (se tabel 1.1 eller hjemmesiden for Vand og Natur ([klik her](#))). Området ligger i den nye Thisted Kommune.

Af Natura 2000 områdets samlede areal er 1.229 ha af arealet omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (se tabel 1.2). Desuden er der 2 ha løvskov og 5 ha nåleskov (kilde: Areal Information systemet, Danmarks Miljøundersøgelser). Resten af landarealet består af agerjord, bebyggede arealer mm.

Indenfor Natura 2000-området er der et mindre overlap med fredningen af Lyngby – Flade Sø. (Overfredningsnævnets kendelse af 26.4.1976).

Nr.	Navn	Areal (ha)
H27	Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø	1.572
F2	Ove Sø	743
	Samlet areal Natura 2000	1.572

Tabel 1.1. Oversigt over de habitat- og fuglebeskyttelsesområder, der er inkluderet i denne basisanalyse. For hvert område er områdets nummer, navn og areal (i ha) angivet, ligesom NATURA 2000 områdets samlede areal er oplyst. Da habitat- og fuglebeskyttelsesområderne er delvist sammenfaldende, svarer det samlede areal af Natura 2000 området ikke til summen af de tre udpegninger. Kilde: <http://www2.skovognatur.dk/natura2000/>.

Beskyttet Natur	Areal
Vandløb	44 km
Hede	8 ha
Eng	117 ha
Mose	259 ha
Strandeng	1 ha
Overdrev	3 ha
Sø	841 ha
I alt	1.229 ha

Tabel 1.2. Antal hektar af registreret beskyttet naturtyper i Natura2000-område 27 (vejledende registrering, Viborg Amt, nov 2006).

1.1 Beskrivelse af områdets natur og dets potentiale

Natura 2000-området rummer et antal søer bl.a. de større søer Ove Sø, Ørum Sø og Nørhå Sø, som står i forbindelse med hinanden gennem Hvidbjerg Å-systemet. De omkringliggende arealer er mose, rørskov og engpartier, hvor hovedparten er tørre og afgræssede kulturrenge og en mindre del er små afgræssede vældområder. På de flyvesands dækkede flader ved Ove Sø's nordlige del, findes små partier med gråklit/grønsværsklit.

De tre større søer tilhører kategorien naturtype 3150 - næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks, hvor den hyppigst forekommende art er børstebladet vandaks. De fleste danske småsøer og vandhuller tilhører denne naturtype, som findes almindeligt over det meste af landet, i det mange danske søer har gennemgået en udvikling med stigende eutrofiering. Søerne fungerer som levested for odderen, mens Ove Sø og omgivelser tillige er et vigtige leversteder for Sædgås og Sangsvane.

Som i det øvrige land er en stor del af de målsatte vandløb i habitatområdet reguleret gennem tiden og der optræder således strækninger, der er kraftigt regulerede og med dårlige fysiske forhold. Men der findes også vandløbstrækninger der fremstår med en høj grad af selvrestaurering og med meget variable fysiske forhold. I habitatområde 27 findes 38 målsatte vandløb/vandløbsstrækninger. Hovedparten af disse vandløb kan kategoriseres som værende naturtype 3260 "Vandløb med vandplanter".

Områdets særlige værdier:

Terrestriske naturtyper

I området findes nogle få mindre områder med naturtyper som grå klit og grønsværsklit (2130). I Danmark langs vestkysten er disse typer klit meget udbredt, men på europæisk plan er de mere sjældne og truede og derfor en højt prioriteret naturtype. Naturtypen dækker over stabile klitter med et mere eller mindre lukket vegetationsdække af urteagtige planter – græsser, urter, mosser eller laver, ofte i mosaik.

Klitheder (2140) er en anden højt prioriteret naturtype og er med i udpegningsgrundlaget, men er ikke kortlagt, hvilket ud fra vurdering på luftfoto må tilskrives tilgroning. Naturtypen kan da også indgå i mosaikvegetationer med urteagtige klitvegetationer, krat eller træbestande. Naturtypen er ligesom grå klit og grønsværsklit udbredt langs vestkysten, men på europæisk plan mere sjældne og truede.

Naturtypen artsrige græsheder eller overdrev på mere eller mindre sur bund (6230) er ikke kortlagt, men er en del af udpegningsgrundlaget. I området er bl.a. tidligere registeret Bakke-Gøgelijs og Hirsestar som er karakteristiske arter for naturtypen. Naturtypen er generelt karakteriseret ved at være ekstensivt drevet og med en flerårig, tæt sammenhængende grønsvær.

Ved den østlige bred af Ove sø samt nordlige bred af Ørum Sø findes partier med rigkær (7230). Naturtypen findes spredt på mindre arealer i størstedelen af landet, dog kun få steder vest for isens hovedstilsandlinje, og kan omfatte forekomster med mere eller mindre vældpræg. Ved Ove Sø er tidligere fund af arter som Kødfarvet Gøgeurt, Purpurgøgeurt, Majgøgeurt, Vibefedt, Fåblomstret Kogleaks samt en række star arter bl.a. Loppestar, Tvebo Star, Hirse-Star og Næb Star og sjældnere planter som Børste- Kogleaks. Ved Ørum Sø er bl.a. arter som Vibefedt, Leverurt, Kødfarvet Gøgeurt og Maj Gøgeurt registreret.

Arter

Odder

Odderen lever i tilknytning til vådområder i såvel stillestående som rindende vand i både salt og ferskvand. Odderen har et af sine kerneområder i Hvidbjerg-Å systemet og har formentlig været her også da arten var sjælden og truet i 70'erne. Med fem søer i vandløbssystemet er der uden tvivl et godt fødegrundlag for arten. Der er fundet spor af efterladenskaber fra arten på alle 12 undersøgte stationer i habitatområde 27 og artens potentielle levesteder vurderes at udgøre op til 40 km vandløb og 840 ha søflade.

Havlampret

Havlampret er en rundmund som lever i havet og trækker op i vandløb for at gyde. Larverne lever så vidt vides i 3-5 år i ferskvand inden de forvandles til voksne og vandrer ud i havet, hvor den muligvis kan leve op til 30 år inden den trækker op i vandløbet for at gyde. Der er intet kendskab til forekomst af arten i området og den blev ikke fundet i forbindelse med Viborg Amts fiskeundersøgelse af vandløbssystemet i 2000-2001. Alle større vandløb i habitatområde 27 vurderes at være potentielle levesteder og vurderes at kunne udgøre omkring 41 km vandløb.

Flodlampret

Flodlampret er ligesom Havlampret en rundmund, der lever i havet og trækker op i vandløb for at gyde, hvorefter yngelen lever 3-5 år i ferskvand inden de som voksne trækker ud i havet.

Arten er fundet med ét individ i Fredskilde Bæk i forbindelse med Viborg Amts undersøgelse af fiskebestanden i 2000 og 2001. Fredskilde Bæk løber til nordenden af Ove Sø, men ligger uden for habitatområdet. Der foreligger desuden mundtlige oplysninger om regelmæssige fangster af lampretter i Ørum Sø. De mest sandsynlige gydepladser ud over Fredskilde Bæk er i Årup Å nedstrøms Nørhå Dambrug. Alle større vandløb i habitatområde 27 er potentielle levesteder og anslås at udgøre i alt ca. 41 km vandløb.

Stor Vandsalamander

Stor vandsalamander lever især i rene ikke – eutrofierede solbeskinnede vandhuller uden fisk.

Der foreligger ikke kendskab til forekomst af arten i området, men det vurderes at alle vandhuller og moser med åbne vandflader i habitatområde 27 er potentielle levesteder og anslås at udgøre i alt op til ca. 12 ha.

Fugle

Ove Sø er udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde på baggrund af Sangsvane og Sædgås, og de potentielle levesteder vurderes at udgøre hele søens vandflade sammen med omkringliggende dyrkede marker og enge i alt ca. 730 ha.

Sangsvaner fouragerer på bundplanter i søen, på rodknolde af tagrør langs bredderne samt på marker og enge omkring søen. En del raster dog kun inden for området og fouragerer primært på marker uden for området. Der mangler data fra mange år og det er derfor svært at vurdere udviklingstendensen. Hele søens vandflade samt de omkringliggende dyrkede marker og enge vurderes at være potentielle levesteder og udgør samlet omkring 730 ha.

Sædgås bruger periodisk søens vandflade som rasteplass. Om de overnatter på søen er uvist, men det er den samme bestand der ses nordligere i Thy. Datagrundlaget for denne art er ret mangelfuldt. Hele søens vandflade og omkringliggende græsarealer er medtaget. Der forligger ikke kendskab til at gæssene fouragerer på omkringliggende enge, men muligheden er til stede. I alt vurderes det samlede potentielle levested at udgøre ca. 530 ha.

2. Udpegningsgrundlaget

Som det fremgår af tabel 2.1 er habitatområde nr. 27 udpeget af hensyn til 7 habitatnaturtyper og 4 arter.

Se kort med naturtyperne og arter på hjemmesiden for Vand og Natur ([klik her](#))

Nr.	Naturtype	Kortlagt areal (ha)/(km)	Antal forekomster
Arter			
1095	Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i>)	41 km	Ukendt
1099	Flodlampret (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	41 km	Ukendt
1166	Stor Vandsalmander (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)	12 ha	Ukendt
1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)	40 km vandløb + 840 ha søer	God
Naturtyper			
2130	*Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	14 ha	3
2140	*Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)	(1)	-
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	802 ha	3
3260	Vandløb med vandplanter	38 stationer	38
6230	*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	(1)	-
6430	Bræmmer med høje urter langs vandløb og skyggende skovbryn	(1)	-
7230	Rigkær	25 ha	13

Tabel 2.1. Oversigt over de arter og naturtyper, der aktuelt udgør grundlaget for udpegningen af habitatområde 27. ⁽¹⁾Naturtypen er ikke kortlagt.. * Prioriteret naturtype. For naturtypen vandløb findes der ikke arealberegninger i og med at bedømmelsesgrundlaget for naturtypen består af en station (punkt på vandløbsstrækningen).

I tabel 2.2 er udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet vist.

EF-fuglebeskyttelsesområde nr.	21
Art	
Sangsvane	T
Sædgås	T

Tabel 2.2 Samlet udpegningsgrundlag for de 2 fuglebeskyttelsesområder (Y=udpeget som ynglehabitat for arter, T= udpeget som rastelokaltet for trækfugl)

2.1 Nyfundne naturtyper og arter

Tabel 2.3 viser de nyopdagede eller nyindvandrede forekomster af arter eller naturtyper, der aktuelt ikke udgør udpegningsgrundlag, men som vil skulle vurderes i forbindelse med en kommende revision af udpegningsgrundlagene. Det drejer sig eksempelvis om arter og naturtyper på bilag 1 eller 2 til EF-habitatdirektivet eller på bilag 1 til EF-fuglebeskyttelsesdirektivet.

Naturtype og art		Areal	Antal forekomster
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger	17,1 ha	1
7220	*Kilder og væld med klakholdigt (hårdt) vand	0,6 ha	1

Tabel 2.3. Arter og naturtyper, der ikke aktuelt er udpegningsgrundlag for Natura 2000-planens internationale naturbeskyttelsesområder, men som vurderes at have væsentlig forekomst heri. En * foran artens eller naturtypens kodenummer betyder, at den er særligt prioriteret af EU.

Den prioriterede naturtype 7220 (kilder med kalkholdigt vand) er registreret på 1 lokalitet, men er ikke omfattet af udpegningsgrundlaget. Lokaliteten er ca. 1 ha stor.

Naturtypen 3140, kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger forekommer i Rodenbjerg Sø, men er ikke omfattet af udpegningsgrundlaget. Søen er 17,1 ha, med en fosforkoncentration på 0,171 mg/l. Dækningsgraden af undervandsplanterne er ikke kendt. Selvom der er fundet kransnålalger i søen er det dog stadig børstebladet vandaks der er dominerende.

2.2 Naturtyper og arter, som ikke er registreret, men indgår i udpegningsgrundlaget

Bemærk at naturtypen 2140, Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede), ikke er blevet kortlagt. Ud fra luftfoto ser habitattypen ud til at være groet til og er formodentlig derfor ikke kortlagt af Viborg amt.

Ligeledes er naturtypen Artrige overdrev på mere eller mindre sur bund (6230) ikke kortlagt. Fund af Bakke-gøgelilje kan dog indikere at naturtypen findes i området..

Naturtypen Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggede skovbryn (6430) omfatter i Danmark de ugræssede dele af vandløbsbræmmer, som har urtedække og er uden skovdække og begrænser sig til en smal bræmme. Naturtypen har ikke skulle kortlægges.

Det har for naturtypen Vandløb med vandplanter (3260) ikke muligt på det foreliggende grundlag, at give en vurdering af karakteristiske plantearters udbredelse og hyppighed. Naturtypen har dog ikke skulle kortlægges.

3. Foreløbig trusselvurdering

3.1 Beskrivelse af naturtilstanden

Som baggrund for at foretage en trusselvurdering for naturtyper og arter, er der foretaget en foreløbig vurdering af status af tilstanden for de naturtyper og arter, der forekommer i området (se bilag B.2).

For de naturtyper og arter, som ikke er omfattet af NOVANA-overvågningsprogrammet, er tilstands- og trusselvurderingen baseret på et skøn.

3.1.1 Vandrammedirektivets basisanalyse I-II

Søer

I Vandrammedirektivets basisanalyse del II er det for alle særskilt målsatte søer og søer over 5 ha vurderet, hvilke af søerne, der er i risiko for ikke at kunne overholde den i regionplanen fastsatte målsætning i 2015. Det er desuden vurderet, hvilke påvirkninger, der kunne være årsag til den manglende mål opfyldelse. Vandrammedirektivets risikoanalyse anvendes som foreløbig trusselvurdering for søerne i Natura 2000-området.

Ingen af de større søer i habitatområde 27 forventes at opfylde målsætningen i 2015. Årsagen er for stor tilførsel af næringssalte (N).

Vandløb

I Vandrammedirektivets basisanalyse del II er det for alle målsatte vandløb vurderet om hver enkelt vandløb er i risiko for ikke at overholde den i regionplanen fastsatte målsætning i 2015. I vandrammedirektivets basisanalyse er det desuden vurderet, hvilke påvirkninger der formentlig er årsag til den manglende målsætningsopfyldelse. Vandrammedirektivets risikoanalyse anvendes som en foreløbig trusselvurdering for vandløbene i habitatområdet.

I habitatområde 27 er der i vandramme direktivets basisanalyse del 2 foretaget følgende vurdering af de 38 vandløb/vandløbsstrækninger tilstand pr. 22. december 2015:

Antal vandløb/vandløbsstrækninger	Kategori	Forklaring
-	I a	Det er allerede klart, uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplan mål nås.
8	I b	Tilgængelige data indikerer ikke risiko for at gældende regionplan mål ikke nås, men kvaliteten og anvendeligheden af de tilgængelige data kan forbedres.
6	II a	Det er muligt, at gældende regionplan ikke nås, men der mangler data til at vurdere dette tilstrækkeligt sikkert.
20	II b	Det er sandsynligt, at gældende regionplan mål ikke nås, men hvor yderligere karakterisering og eller overvågning er nødvendig for at iværksætte foranstaltninger.
4	II c	Der er allerede klart, uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplan mål ikke kan nås.
I alt 38		

Tabel 4.2.1. I vandramme direktivets basisanalyse del 2 foretaget følgende vurdering af de 38 vandløb/vandløbsstrækninger tilstand pr. 22. december 2015

Yderligere informationer om Vandrammedirektivets basisanalyse I-II kan findes på <http://www.mst.dk/Vand/Vandrammedirektivet/Basisanalysen/Dansk+rapportering/06030200.htm>

3.2 Eutrofiering

Hovedparten af de danske naturtyper og flere arter, der er omfattet af habitatdirektivet, påvirkes negativt ved relativt lave niveauer af luftbåren kvælstofdeposition. N-depositionen kommer fra internationale, nationale, såvel som lokale kilder. Udover den luftbårne eutrofiering kan overfladeafstrømning fra omkringliggende landbrugsarealer tilføre yderligere kvælstof.

Naturtypernes følsomhed overfor tilførsel af luftbåren kvælstof kan beskrives ved hjælp af tålegrænser. Når tålegrænserne er overskredet må det forventes, at de påvirkede naturtyper vil være truede på mellem til lang sigt. Eutrofiering forskyder konkurrenceforholdet mellem arterne, således at store hurtigvoksende plantearter, som normalt ikke vil kunne trives i naturtyperne p.g.a. tilførsel af ekstra næringsstoffer, kan etableres og bortskygge/fortrænge lavere, mere nøjsomme planter. Eutrofieringen kan således ofte erkendes som en ændret artssammensætning (de karakteristiske arter forsvinder) og en øget vegetationshøjde.

Ud fra baggrundsbelastningen på 10-20 kg/N/ ha/år vurderes at tålegrænsen, der ligger i intervallet 10-25 for de kortlagte naturtyper, at være overskredet for en del af gråklit og rigkærerne.

For Stor Vandsalamander gælder at eutrofiering af levestedet kan udgøre en trussel, da den især lever i rene ikke eutroficerede vandhuller.

3.3 Tilgroning

Tilgroning er for de lysåbne naturtyper oftest et tydeligt tegn på, at et areal er i en negativ udvikling og ikke har en god tilstand. Tilgroning kan ske både med høje urter og/eller med træer og buske. Tilgroning med vedplanter, er ødelæggende for lysåben natur, da lyskrævende, lave planter hurtigt forsvinder, medens tilgroning med urter oftest kræver længere tid for helt at fortrænge de karakteristiske arter.

Tilgroning kan vurderes ud fra områdernes udnyttelse til græsning / høslet, vegetationens højde, dækningsgraden af vedplanter og forekomst af negative strukturer, der har relation til tilgroningen.

I forbindelse med registreringerne blev det vurderet at ingen af naturtyperne har behov for pleje. Opmærksomheden bør dog henledes på at nåletræer, især Bjergfyr, findes i området og kan optræde som frøkilde og dermed udgøre en trussel for tilgroning.

Dertil kommer, at områder hvor mere end 50 % er tilgroet ikke er kortlagt. Det kan betyde at man aldrig vil observere områder med udbredt tilgroning.

De ikke kortlagte områder har evt. tidligere været habitatnaturtyper, hvor yderligere tilgroning bør undgås og rydning foretages.

3.4 Hydrologi

Generelt gælder at naturlig hydrologi er væsentlig for de våde naturtyper som f.eks. rigkær. Indgrib i den naturlige hydrologi vil påvirke strukturen, økologien og artssammensætningen på det pågældende areal, således at arter som under naturlige forhold ikke er tilpassede til at leve på voksestedet, kan etableres og fortrænge de naturlige, tilpassede og karakteristiske arter.

Ud fra de sparsomt foreliggende data, er der ikke tegn på at afvanding, har medført ændringer i vegetationssammensætningen.

3.5 Invasive arter

De invasive arter hører ikke naturligt hjemme i den danske natur. De er typisk blevet indført af mennesket og mange af dem er efterhånden blevet et stort problem, fordi de spreder sig til naturområderne. Her kan de danne store bestande og derved fortrænge det naturlige plante- og dyreliv.

Rynket Rose er i Thy mest konstateret i et bælte langs kysten, men bør alligevel ofres opmærksomhed ligesom mosset *Campylopus introflexus*, selv om de ikke er registreret ved Viborg Amt's kortlægning.

3.6 Arealmæssige ændringer siden 1994

Det er ikke muligt ud fra registreringerne at vurdere om der er arealmæssige ændringer i form af f.eks. arealmæssige reduktioner e. lign. Studier af luftfotos vil sandsynligvis kunne bruges i vurderingen.

3.7 Forstyrrelse af arter

Der er ikke konstateret nogen trusler udover det kan nævnes at Odderen er følsom overfor menneskelige forstyrrelser, men da den er natakktiv vurderes det at være af begrænset betydning. Derudover kan nævnes at Sædgås og Sangsvane kræver at overnatningspladserne er uforstyrrede.

3.8 Andre Trusler

Flodlampret og Havlampret

Det er uvist om og i hvilket omfang oprækkende voksne lampretter og nedtrækkende unge lampretter er udsat for prædation under passage af Ørum, Ove- og Nørhå Sø. Ud over højvandsslusen ved udløbet af Todbøl Å i Krik Vig er der 3 totalspærringer ved dambrug i vandløbssystemet. Der findes fisketrapper ved dambrugene, men det er tvivlsomt at lampretter kan passere. Rusefiskeri i Hvidbjerg Å systemet kan muligvis udgøre en trussel for arten. Ved Todbøl findes et permanent fiskeanlæg bygget i 1957 i hele vandløbets bredde. Anlægget er bygget for at fange udtrækkende ål i efterårsmånederne og i den tid er det ikke muligt for evt. oprækkende lampretter at passere. Ringe fysisk såvel som kemisk vandløbskvalitet er også mulige problemer for arterne.

For Stor Vandsalamander gælder at eutrofiering og tilgroning af levestedet kan udgøre en trussel for arten, da den lever i rene, solbeskinnede vandhuller.

Odderen er fortsat truet af rusefiskeri, menneskelige forstyrrelser og trafik, men bestanden i habitatområde 27 vurderes umiddelbart at være robust og stabil.

For Sædgås og Sangsvane vurderes, at der ikke er de store trusler for bestandene inden for området. Man kan dog ved forbedring af søens vandkvalitet sikre god sigtedybde og dermed vækst af bundplanter, der danner fødegrundlag for rastende Sangsvaner.

4. Plejetiltag, igangværende indsats mm

Miljøcentret har ikke udover en enkelt græsningsaftale kendskab til plejetiltag inden for Natura 2000 området.

5. Modstridende naturinteresser

Visse naturtyper kan antagelig kun opretholdes på bekostning af andre naturmæssige interesser. Det drejer sig f.eks. om havtorn-, gråris- og enebærklitter. Buskene kan langsomt indvandre på klithede og til dels i den grå klit, som en del af naturlig succession.

6. Liste over manglende data

Generelt

Det vurderes, at den kortlægning og den dertilhørende tilstandsvurdering, der ligger til grund for nærværende basisanalyse er mangelfuld. Der kan derfor være andre forekomster af naturtyper og arter, der ikke er medtaget i nærværende basisanalyse. Derudover kan der være trusler og negative vegetationsstrukturer der ikke er registreret.

Naturtyper

Terrestriske naturtyper

Der er behov for en dækkende kortlægning af de naturtyper, som ikke udgør en del af de 18 lysåbne naturtyper, der indgår i kortlægningen og overvågningen i NOVANA-programmet:

- Hvid Klit (2120)
- Havtornklit (2160)
- Grårisklit (2170)
- Visse-indlandsklit (2310)
- Revling-indlandsklit (2320)
- Græs-indlandsklit (2330)
- Enekrat (5130)
- Urtebræmme (6430)

Skovnaturtyper

Der er behov for kortlægning af skovnaturtyper udenfor de fredsskovpligtige områder:

- Skovklit (2180)
- *Elle og askeskov (91E0)

Søer og vandhuller

Der er generelt behov for kortlægning af søer, vandhuller og damme på under 5 ha:

- Lobeliesø (3110)
- Søbred med småurter (3130)
- Kransnålalge-sø (3140)
- Næringsrig sø (3150)
- Brunvandet sø (3160)

Arter

Dyrearter

Der mangler generelt data for forekomster af, og den geografiske udbredelse af følgende arter hjemmehørende i Nordjylland:

- Hedepletvinge
- Grøn Kølleguldsned
- Bred Vandkalv
- Kildevælds-vindelsnegl
- Skæv vindelsnegl
- Sump-vindelsnegl
- Stor vandsalamander
- Damflagermus

Fugle

Novana overvågningen af fuglearter giver ikke tilstrækkelig viden til dækning af basisanalysen. Brugen af data fra DOF giver et rimeligt billede af udviklingen for de enkelte arter, men indsamlingen er tilfældig, og metodemæssig ikke tilpasset behovet for basisanalysen.

Fisk

Der mangler generelt data for forekomster af, den geografiske udbredelse og trusselsvurdering for fiskearterne:

- Havlampret
- Flodlampret
- Bæklampret

7. Lister over tilgængeligt materiale

Anvendt og supplerende litteratur

Naturtyper og arter omfattet af EF-Habitatdirektivet. Faglig rapport fra DMU nr. 322. Danmarks Miljøundersøgelser 2000.

Plantearter

1. Peter Wind. Oversigt over botaniske lokaliteter. 8. Viborg amt. Miljøministeriet, skov- og Naturstyrelsen i samarbejde med dansk Botanisk forening.
2. Viborgs Amt rødliste over sjældne plantearter

Søer:

Danmarks Søer, Søerne i Nordjyllands og Viborg Amter, Thorkild Høy m.fl., 2004

Vandløb:

1. Miljøtilstanden i vandløbene i Sydthy kommune, rapport nr. 95 i miljøserien. 1989.
2. Miljøtilstanden i vandløbene i Thisted kommune, rapport nr. 94 i miljøserien. 1989.
3. Udsætningsplan for Thylandske vandløb. Nyeste udgave kan findes på www.dfu.dk.
4. Fisk i Hvidbjerg å systemet 2000-2001, rapport udarbejdet af BioConsult til Viborg Amt, 2001.
5. Vandrammedirektiv basisanalyse del 2 for Viborg, Nordjylland og Ringkøbing amter. 2005 <http://www.mst.dk/Vand/Vandrammedirektivet/Basisanalysen/Dansk+rapportering/06030200.htm>

Fugle:

1. Overvågning af fugle, sæler og planter 1999-2000, med resultater fra feltstationerne. Faglig rapport fra DMU nr. 350, 2001 (http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_fagrapporter/rapporter/FR350.pdf)
2. Bevaringsstatus for fuglearter omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektiv. Faglig rapport fra DMU nr. 462, 2004 (http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_fagrapporter/rapporter/FR462.PDF)
3. Birds of Danish SPAs – trends in occurrence. Skov og Naturstyrelsen 1999. (<http://www2.skovognatur.dk/udgivelser/1999/birds>)
4. Reservatnetværk for trækkende vandfugle. Faglig rapport fra DMU nr. 490, 2004 (http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_fagrapporter/rapporter/FR490.PDF)
5. EF-fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder – kort og områdebeskrivelser. Skov- og Naturstyrelsen 1995 (<http://www.skovognatur.dk/NR/rdonlyres/4E3BC22E-D73A-42BA-B119-D70706129EC8/0/EFfuglebeskyttelsesom.pdf>)
6. Fuglenes Danmark, DOF 1998
7. Danske Rastepladser for gæs, gåsetællinger 1980-1983, Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen 1986
8. Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet og fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. Faglig rapport fra DMU nr. 457, 2003. (http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_fagrapporter/rapporter/FR457_2udg_www.pdf)
9. DOFbasen (<http://www.dofbasen.dk>)
10. Rapporter fra Nordjysk Ornitologisk Kartotek, 1990-2004
11. CDrom fra DMU med baggrundsdata til revision af EF-fuglebeskyttelsesområder
12. DOF 1997, Fuglelokaliteter i Viborg Amt
13. Overvågning af EF-fuglebeskyttelsesområder 1987, Skov og Naturstyrelsen, Miljøministeriet 1988

14. Viborg Amt, Fisk i Hvidbjerg Å-systemet 2000-2001
(http://www.miljo.viborgamt.dk/graphics/Miljo/Vandloeb/Fisk_i_HvidbjergAA.pdf)

Bilag

B.1 Datagrundlag for naturtyper og arter

I 2004 og 2005 er der foretaget en kortlægning af de terrestriske habitatnaturtyper inden for habitatområderne (ref. DMU). Desuden er der gennem årene indsamlet en del data i forbindelse beskyttede naturtyper og i forbindelse med administration af naturbeskyttelsesloven. Oplysningerne om søer, vandløb og havområder bygger udelukkende på den viden der er indsamlet gennem årene via et generelt tilsyn og overvågningen udført regionalt og via det nationale overvågningsprogram. I Tabel B.1.1 er der vist en oversigt over tilgængelige data for de enkelte naturtyper. Andet tilgængeligt materiale om Natura 2000-området fremgår af litteraturlisten.

Herunder en oversigt over tilgængelige data

Nr.	Naturtype	NOVA	NOVANA (2004 – 2006)	Andre data
Arter				
1095	Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i>)			Amtets fiskeundersøgelse 2000/2001. Se bilag 5.1
1099	Flodlampret (<i>Lampetra fluviatilis</i>)			Amtets fiskeundersøgelse 2000/2001. Se bilag 5.2
1166	Stor Vandsalmander (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)		2004	Se bilag 5.3
1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)			Se bilag 5.4
Naturtyper				
2130	*Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)		Kortlægningen 04-05	
2140	*Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)		Kortlægningen 04-05	
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger			Regionale overvågningsdata
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks			Regionale overvågningsdata
3260	Vandløb med vandplanter	x	x	Regionale overvågningsdata samt ref. /1/2/3/4/5.
6230	*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund		Kortlægningen 04-05	
6430	Bræmmer med høje urter langs vandløb og skyggende skovbryn			
7220	*Kilder og væld med klakholdigt (hårdt) vand		Kortlægningen 04-05	
7230	Rigkær		Kortlægningen 04-05	
Fugle				
	Sangsvane			Litteraturlistens pkt. 3, 9
	Sædgås			Litteraturlistens pkt. 5, 9

Tabel B.1.1. Oversigt over datagrundlaget for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for NATURA 2000 området. For hver naturtype og art er en henvisning til en mere detaljerede gennemgang af datagrundlaget samt en angivelse af hvor data stammer fra. NOVA: National Overvågningsprogram af Vandmiljøet og NOVANA: Det Nationale program for Overvågning af Vandmiljøet og Naturen.

B.2 Foreløbig trusselvurdering

B.2.1 Beskrivelse af naturtilstanden

En naturtypes tilstand vurderes ud fra følgende tre kriterier:

1. Areal. Jo større areal en naturtype dækker i området, des bedre tilstand (arealdata ses i tabel B.2.1.1).
2. Struktur og funktion. Jo flere af de særlige strukturer og funktioner, som er nødvendige for at opretholde og bevare naturtypen på langt sigt, som er til stede, des bedre tilstand (summering af struktur- og funktionsdata ses i tabel B.2.1.2).
3. Karakteristiske arter. Jo flere af de arter, som er karakteristiske for naturtypen, som er til stede, des bedre tilstand (data over karakteristiske arter ses i tabel B.2.1.3).

I nedenstående er summeret de oplysninger som vurderingen af områdernes naturtilstand er baseret på.

I forbindelse med kortlægningen af de 18 terrestriske, lysåbne habitattyper (ref.) er der foretaget en registrering af udbredelsen af en række naturtype-karakteristiske strukturer på hovedparten af de kortlagte arealer. Disse strukturer er

delt op i negative og positive strukturer. De positive strukturer er til stede i veludviklede og typiske forekomster af naturtypen under mere eller mindre upåvirkede forhold. Tilsvarende vidner de negative strukturer om en stærkt påvirket naturtype. I felten er strukturerens samlede omfang registreret på en tre-trins skala: udbredte (U), spredte (S) eller ikke tilstede (I).

Tabel B.2.1.2 giver en oversigt over de enkelte naturtypers fordeling i forhold til deres indhold af positive og negative strukturer. Naturtyper med udbredte positive strukturer og ingen negative strukturer er veludviklede naturtyper, som tilsyneladende ikke er udsat for nævneværdige påvirkninger, mens naturtyper uden positive strukturer og udbredte negative strukturer er dårligt udviklede naturtyper, der antagelig påvirkes kraftigt af en eller flere faktorer, der kan forringe naturtypen. Mørkegrøn farve viser veludviklede naturtyper, som tilsyneladende ikke er udsat for nogen nævneværdige trusler, mens mørkerød farve viser dårligt udviklede naturtyper, der antagelig påvirkes kraftigt af en eller flere trusler.

Naturtype	Areal (ha)
2130	14
7220	0,6
7230	25

Tabel B.2.1.1. Arealfordeling (ha) af de kortlagte terrestriske lysåbne habitattyper i natura2000 område 27.

Grå/grøn klit (2130) 14 ha				Kildevæld (7220) 0,6 ha				Riggær (7230) 25 ha			
Strukturer	Positive			Strukturer	Positive			Strukturer	Positive		
Negative	U	S	I	Negative	U	S	I	Negative	U	S	I
I		100		I		100		I	39	9	
S				S				S	52		
U				U				U			

Tabel B.2.1.2. Fordelingen af negative og positive strukturer i de polygoner, hvor de enkelte naturtyper er registreret. For både negative og positive strukturer er angivet om strukturerne samlet set er udbredte (U), spredte (S) eller ikke tilstede (I). Antallet af registreringer med hver af de 9 kombinationsmuligheder er vægter for polygonernes arealer. Strukturernes er beskrevet i Fredshavn (2004).

2130	Antal registreringer	
Art	Indenfor	Udenfor
star, sand-	1	

7230	Antal registreringer	
Art	Indenfor	Udenfor
star, næb-	2	
star, almindelig	5	
star, hirse-	4	
star, blågrøn	1	
star, håret	1	

Tabel B.2.1.3. Forekomster med naturtype karakteristiske arter. Arterne er blevet registreret i forbindelse med kortlægningen af habitatnaturtyperne. Indenfor: arten er registreret i 5 cirkelen, Udenfor: arten er registreret udenfor 5m cirkelen.

B.2.2 Eutrofiering

B.2.2.1 Tålegrænser

For de naturtyper, der danner udpegningsgrundlag for Natura 2000-området, er der fastsat tålegrænseintervaller, som fremgår af tabel B.2.2.1.

Boks:
Tålegrænse: Følsomheden af et naturområde overfor en (forøget) tilførsel af forsurende eller eutrofierende stoffer kan beskrives i form af tålegrænser, der angiver ”den belastning, hvorunder væsentlige skadelige effekter på økosystemet ikke vil forventes, vurderet ud fra den bedste tilgængelige viden” Empirisk baserede tålegrænser for en række forskellige naturtyper er blevet fastsat af UN/ECE¹ (Skov- og Naturstyrelsen, 2003).

Naturtype	Tålegrænse Kg N/ha
1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	- 1
1130 Flodmundinger	30-40
1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	- 1
1150 Kystlaguner og strandsøer	30-40
1160 Større lavvandede bugter og vige,	30-40
1170 Rev	- 1
1180 Boblerev	- 1
1330 Strandenge	30-40
1340 Indlands saltenge	30-40
2130 Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	10-20 ₂
2140 Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)	10-20 ₂
2190 Fugtige klitlavninger	10-25 ₄
2250 Kystklitter med enebær	
3110 Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer)	5-10
3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden	5-10
3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransålalger	5-10
3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	- 11
3160 Brunvandede søer og vandhuller	5-10
3260 Vandløb med vandplanter	- 1
3270 Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter	- 1
4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng	10-25
4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)	10-20
6120 Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand	15-25
6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (vigtige orkidélokalteter)	15-25
6230 Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	10-20
6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	15-25 ₆
7110 Aktive højmoser	5-10
7140 Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand	10-15 _{3,7}
7150 Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv	10-15 _{3,7}

¹ UN/ECE er FN's Økonomiske Komité for Europa. Tålegrænserne (critical loads) fastsættes i Arbejdsgruppen vedr. effekter af konventionen om langtransporterede luftforurening (www.unece.org/env/wge) i forbindelse med det internationale samarbejdsprogram vedr. modellering og kortlægning af tålegrænser, baggrundsbelastning, effekter, risici og udviklingstendenser for luftforurening.

7210 Kalkrige moser og sumpe med hvas avneknippe	15-25
7220 Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	15-25 ⁸
7230 Riggær	15-25 ³

¹ Tålegrænsen for atmosfærisk belastning er ikke relevant, idet naturtyperne er naturligt kvælstofrige, ufølsomme for atmosfærisk tilførsel, eller forventes at modtage det største bidrag fra andre kilder, fx grundvand eller overfladenær afstrømning.

² Tålegrænsen for beskyttelse af laver (10 – 15 kg N ha-1år-1) kan anvendes hvis en væsentlig forekomst af følsomme laver på lokaliteten ønskes beskyttet.

³ Tålegrænsen for højmoser (5 – 10 kg N ha-1år-1) kan anvendes hvis en væsentlig forekomst af følsomme højmosearter på lokaliteten ønskes beskyttet.

⁴ Tålegrænsen for oligotrofe søer (5 – 10 kg N ha-1år-1) benyttes for småsøer i klitlavninger.

⁵ Tålegrænsen for heder (10 – 20 kg N ha-1år-1) anvendes, hvis dværgbuske (lyng mv.) er hyppige.

⁶ Naturtypen er en delmængde af den bredere naturtype fersk natureng, der kan være mere kvælstoffølsom.

⁷ Naturtypen er en delmængde af den bredere naturtype fattiggær, der har tålegrænse i intervallet 10 – 20 kg N ha-1år-1

⁸ Naturtypen omfatter også Palludellavæld, der forventes at have tålegrænser i den lave ende af intervallet.

⁹ Baseret på tålegrænsen for laver.

¹⁰ Tålegrænsen bør modelberegnes. En modelberegning kan give lavere tålegrænser, ned til 7 kg N ha-1år-1

¹¹ Mange søer og vandhuller er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder. For de rene, ikke eutrofierede søer af type 3150 kan tålegrænsen for de øvrige søtyper på 5-10 kg N ha-1år-1 bruges, hvis søen er kvælstofbegrænset.

Tabel B.2.2.1 Tålegrænser for terrestriske naturtyper i habitatområdet (Skov- og Naturstyrelsen 2005)

Som det fremgår af tabel B.2.2.1 er det særligt højmose (7110), hængesæk (7140) samt sure overdrev og heder (6230 og 4030), der er følsomme overfor kvælstofbelastning. Riggær og kalkoverdrev er moderat kvælstoffølsomme med tålegrænser mellem 15-25 kg N/ha/år. Men riggær med en væsentlig forekomst af følsomme højmosearter hører dog også til de særligt kvælstoffølsomme naturtyper med en tålegrænse på 5-10 kg N/ha/år. Derimod er naturtyper, der jævnlige overskyldes med næringsrigt havvand ikke særligt kvælstoffølsomme, det gælder bl.a. strandeng (1330), men her skal man være opmærksom på at partier med overdrev på strandvolde o.lign. kan være følsomme. For artsrige forekomster ligger tålegrænsen i den nedre ende af disse intervaller.

B.2.2.2 N-deposition og overskridelse af tålegrænser

Kvælstofdepositionen til danske land- og vandområder kommer fra en lang række danske og udenlandske kilder, primært husdyrproduktion (ammoniak) og forbrændingsprocesser (kvælstofoxider). I Jylland og på Fyn stammer ca. 60 % af kvælstofdepositionen fra husdyrproduktion, mens det på Sjælland og Bornholm drejer sig om ca. halvdelen eller under halvdelen (DMU, 2005). De gennemsnitlige tal dækker dog over store lokale variationer afhængig af den lokale husdyrtæthed og ruheden af naturområderne. I forhold til husdyrproduktionen er staldanlæg uden ammoniakbegrænsende teknik typisk den største kilde til landbrugets ammoniakfordampning.

I tabel B.2.2.2 er den gennemsnitlige afsætning af kvælstof opgivet som kommunevise gennemsnit af NH_v og NO_x for årene 2000, 2003 og 2004 beregnet med modellen DEHM-REGINA (Skov- og Naturstyrelsen 2005, Bilag 1 til Ammoniakmanualen. Opdatering af 15. december 2005, <http://www.skovognatur.dk/Udgivelser/Tidligere/2003/ammoniakmanualen.htm>).

Den gennemsnitlige N-deposition i de forhenværende kommuner Sydthy og Thisted, hvori Natura 2000-området ligger, er mellem 13,9-14,0 kg N/ha/år, hvilket er lavere end landsgennemsnittet.

En betydelig del af NH_v-fraktionen består af ammoniak fra lokale husdyrbrug, som er ujævnt fordelt i landskabet. Hertil kommer, at afsætningen af ammoniak på forskellige overfladetyper varierer i forhold til ruheden. Der er derfor foretaget en korrektion af de kommunevise gennemsnitstal i forhold til lokal husdyrtæthed og til forskellige naturtypers ruhed inden for habitatområdet. Ruheden af naturarealerne (z₀) er vurderet på baggrund af kortlægningsdata (vedplantedækningen i TILDA). Korrektionen er foretaget ved hjælp af metoden beskrevet Ammoniakmanualen (Skov- og Naturstyrelsen 2003).

Det korrigerede kvælstofnedfald på naturområderne i Natura 2000-området ligger mellem 10-20 kg N/ha/år alt afhængig af den lokale husdyrtæthed og naturområdernes overfladeruhered, se tabel B.2.2.3.

Det skal understreges at der er tale om en foreløbig overslagsberegning, der bør følges op med en mere detaljeret beregning af kvælstofbelastning af de enkelte naturområder samt en modelberegnet tålegrænse. Blandt andet kan der være tale om stor variation inden for de enkelte naturområder som følge af varierende tilgroningsgrad, nærhed til lokale husdyrbrug mv.

Det vurderes umiddelbart, at der ikke i eller lige uden for habitatområdet er lokale enkeltkilder, der i sig selv er hovedbidragyder til kvælstofbelastningen og dermed hovedårsag til eutrofiering og forringet naturkvalitet i habitatområdet. Dette skyldes bl.a. at en stor del af ammoniakfordampningen fra husdyrproduktionen omdannes til langttransporterende luftforurening.

I langt hovedparten af de tilfælde, hvor eutrofiering vurderes at have negativ indflydelse på naturkvaliteten i de terrestriske naturarealer i habitatområdet, er årsagen således luftens gener.

	NH _y (kg N/ha)	NO _x (kg N/ha)	Total N (kg N/ha)
Aulum-Haderup	11,6	6,4	18,0
Bjerringbro	12,1	6,3	18,4
Fjends	11,8	6,1	17,9
Hanstholm	7,4	6,4	13,8
Karup	11,7	6,5	18,2
Kjellerup	11,2	6,1	17,4
Møldrup	11,9	5,9	17,8
Morsø	9,9	5,7	15,6
Skive	10,9	5,8	16,6
Spøttrup	11,1	5,8	17,0
Sundsøre	10,4	5,6	16,0
Sydthy	7,9	6,0	13,9
Thisted	8,0	6,0	14,0
Tjele	11,8	6,0	17,9
Viborg	11,8	6,1	17,9
Vinderup	11,2	6,0	17,2
Aalestrup	12,1	5,8	17,9
<i>Landsgennemsnit</i>	<i>9,1</i>	<i>6,8</i>	<i>15,9</i>

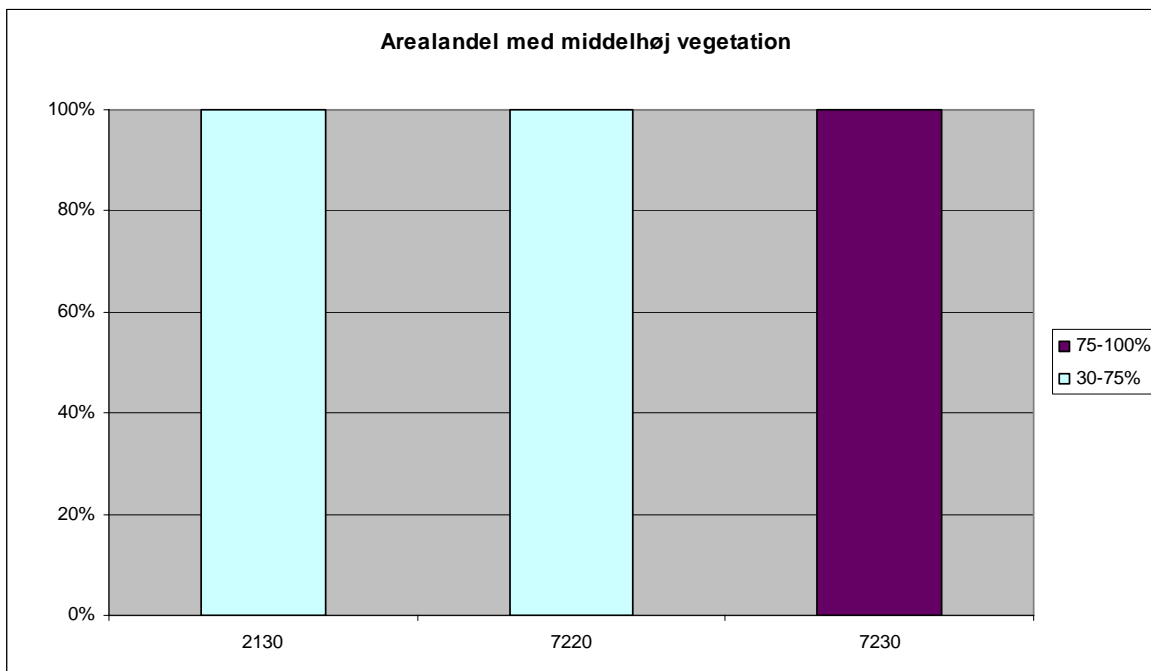
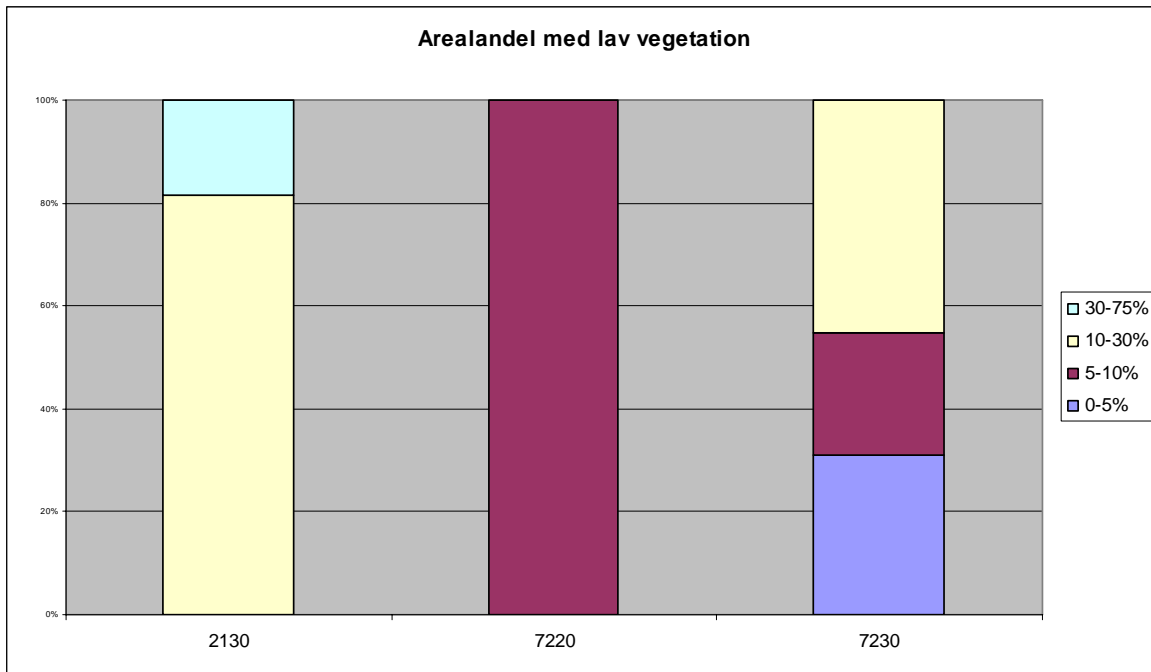
Tabel B.2.2.2. Baggrundsbelastningen (i kgN/ha/år) i de nordjyske kommuner. Kvælstof-depositionen er angivet som kommunevise gennemsnit af hhv. NH_x (ammoniak og ammonium), NO_y (kvælstofoxider, salpetersyre og nitrat) og total N (samlet tør- og våddeposition). Skov- og Naturstyrelsen, 2005.

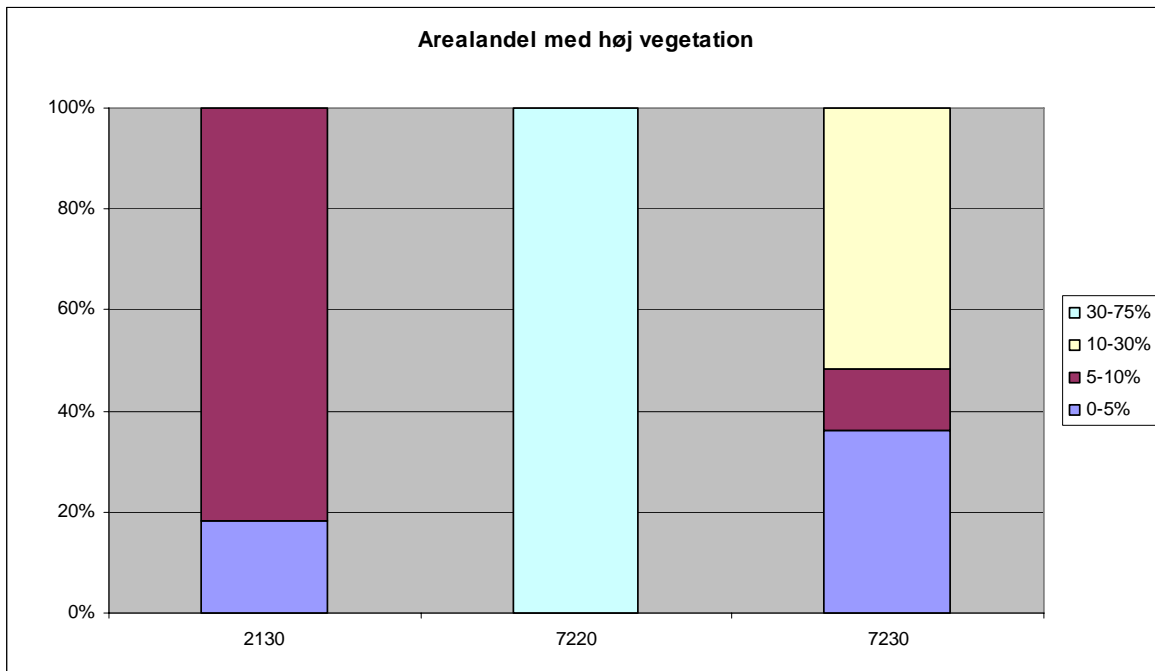
Habitattype	N-belastning (kg N/ha/år) i forhold til tålegrænseintervallet			
	10 - 12,5	12,5 - 15	15 - 17,5	17,5 - 20
2130	7% (1)	93% (2)		
7220				100% (1)
7230	22% (3)	65% (9)	13% (1)	

Tabel B.2.2.3. Vurdering af de kortlagte terrestriske naturarealers belastning med luftbåren kvælstof i forhold til naturtypernes tålegrænseintervaller. For hver naturtype er angivet andelen af det samlede areal samt antal forekomster i forskellige intervaller af belastninger. Belastninger hvor den lokale N-belastning ligger under den nedre grænse i tålegrænseintervallet (tålegrænsen ikke overskredet) er markeret med grønt, N-belastninger, der ligger indenfor tålegrænseintervallet (overstiger den lave ende af tålegrænseintervallet) er vist med gult, og N-belastninger, der ligger over tålegrænseintervallet (overstiger den høje ende af tålegrænseintervallet) er markeret med rødt.

B.2.3 Tilgroning

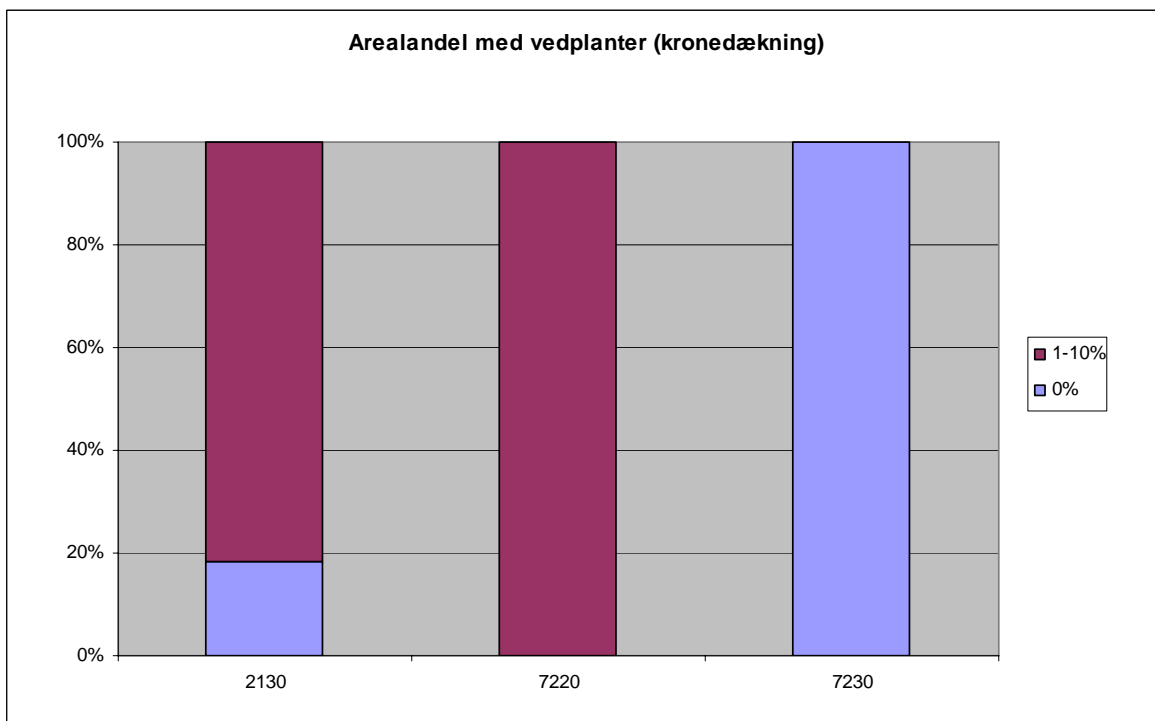
B.2.3.1 Vegetationshøjde

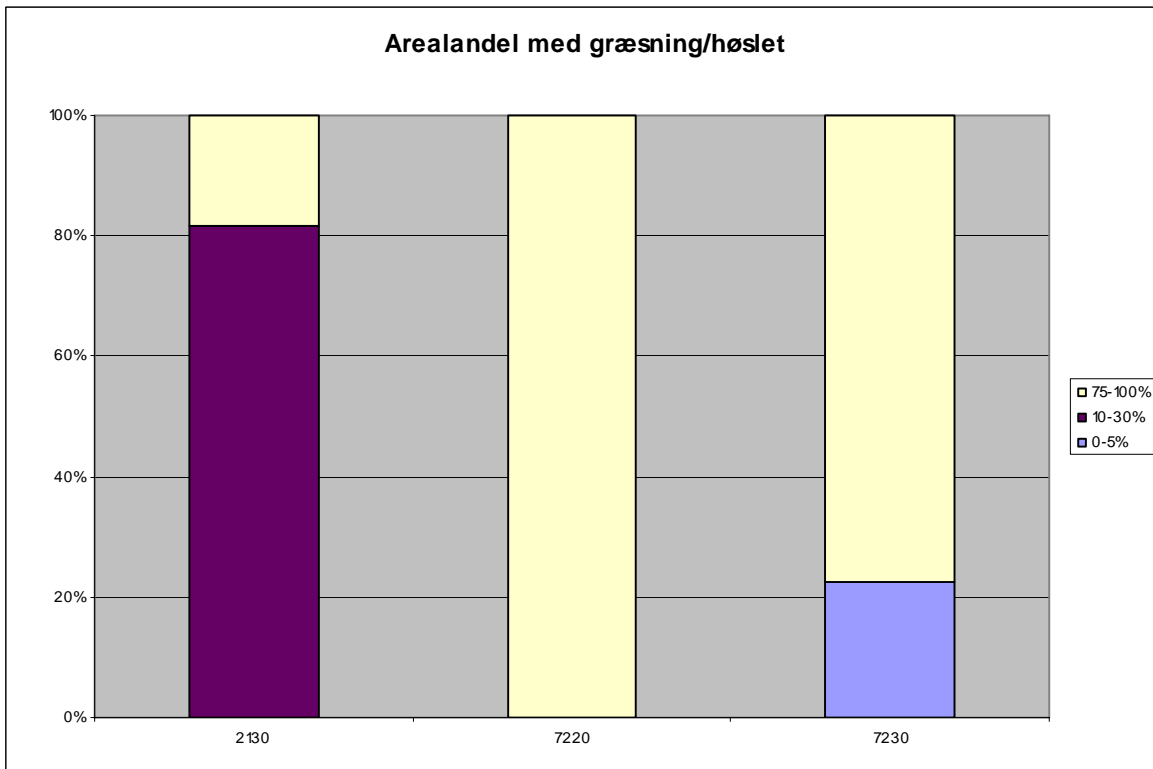
Figur B.2.3.1 Den procentvise arealandel af den enkelte habitatnaturtype, som indeholder henholdsvis lav, middelhøj og høj vegetation.

B.2.3.2 Vedplantedækning

Figur B.2.3.2 Den procentvise arealandel af vedplanter i de kortlagte habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området.

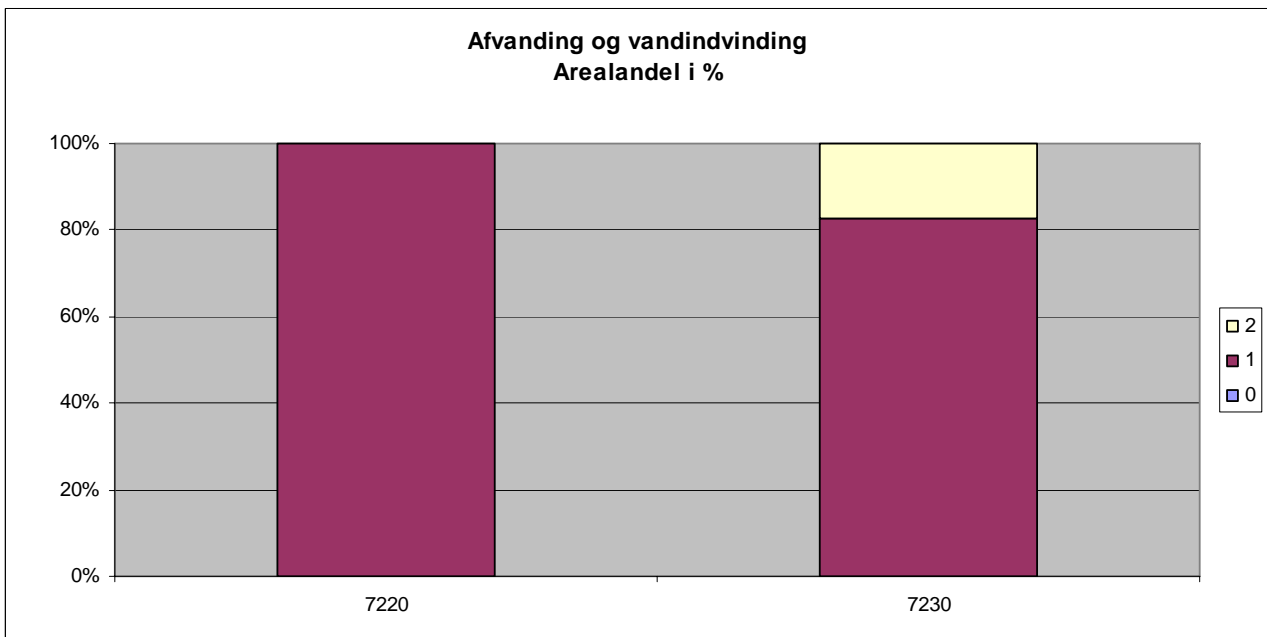
B.2.3.3 Arealandel med græsning og/eller høslet

Figur B.2.3.3. Den procentvise arealandel af græsning og høslet i de kortlagte habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området.

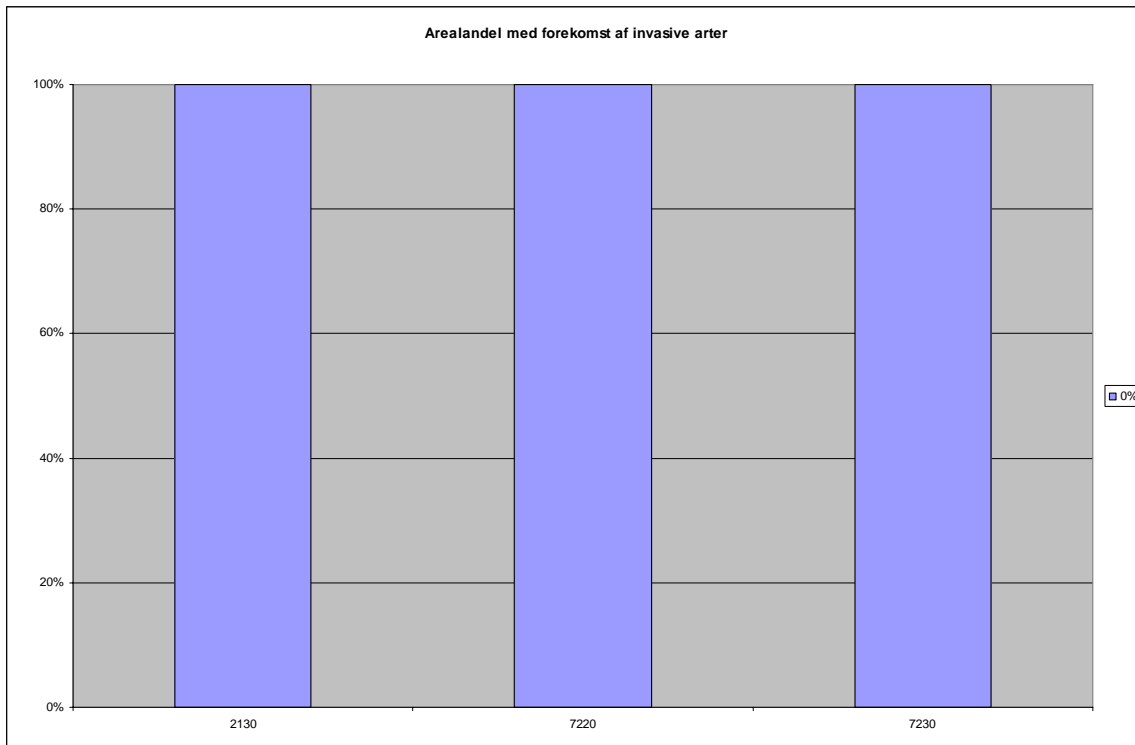
B.2.4 Hydrologi

B.2.4.1 Afvanding og vandindvinding

Tabel B.2.4.1. Oversigt over afvanding og vandindvinding i de forekomster, hvor de våde naturtyper er registreret. 0: Er ikke vurderet 1: Afvanding og vandindvinding forekommer ikke. 2: Tegn på afvanding med uden tydelige vegetationsændringer 3: Afvanding medfører sommerudtørring og begyndende tilgroning 4: Udbredt tørlægning og tilgroning med tørbundsplanter 5: Fuldstændig tørlægning af hele arealet.

B.2.5 Invasive arter

Figur B.2.5.1 Arealandel med forekomst af invasive arter på de kortlagte habitaturtyper i Natura 2000-området

B.3. Vandløb

I habitatområde 27 findes 38 målsatte vandløb/vandløbsstrækninger. Amtet vurderede, at hovedparten af disse vandløb kan kategoriseres som værende naturtype 3260 "Vandløb med vandplanter".

Viborg amts data er imidlertid indsamlet i forbindelse med faunaprøvetagning efter Dansk Vandløbs Fauna Indeks, og er således ofte indsamlet meget tidligt på året i februar og marts måned, hvilket vil sige før en række plantearters vækstsæson. På baggrund af disse data er det derfor ikke muligt, at give en dækkende vurdering af karakteristiske plantearters udbredelse og hyppighed i vandløbene.

Tilstedeværelsen og artskaraktistik af diverse fiskearter er desuden også kun kendt sporadisk.

Alle oplysningerne, som skal benyttes ved udfyldning af "Bilag 2 (Vandløbs registreringer) til vejledningen til amterne om udarbejdelse af Natura 2000-basisanalyse, Skov- og Naturstyrelsen, 2005" kan findes i Winbio databasen og i fiskeudsætningsplanerne, som Danmarks Fiskeriundersøgelser har udarbejdet /3/ samt i rapport som Viborg Amt har ladet udarbejde vedr. fisk i Hvidbjerg å systemet /4/.

Som i det øvrige land er en stor del af de målsatte vandløb i habitatområdet blevet reguleret gennem tiden. Således kan vandløb/vandløbsstrækninger i habitatområdet karakteriseres som kraftigt regulerede vandløb med dårlige fysiske forhold. Men der findes også vandløb/vandløbsstrækninger i habitatområdet, som fremstår med en høj grad af selvrestaurering og med meget variable fysiske forhold.

Trusselsvurdering

I Vandrammedirektivets basisanalyse del II er det for alle målsatte vandløb vurderet om hver enkelt vandløb er i risiko for ikke at overholde den i regionplanen fastsatte målsætning i 2015. I vandrammedirektivets basisanalyse er det desuden vurderet, hvilke påvirkninger der formentlig er årsag til den manglende målsætningsopfyldelse. Vandrammedirektivets risikoanalyse anvendes som en foreløbig trusselsvurdering for vandløbene i habitatområdet.

I vandrammedirektiv sammenhæng arbejdes med følgende trusler B = trusler der kan resultere i en biologisk påvirkning (eks. regulering og tilledning af spildevand), FM = trusler der resultere i en fysisk morfologisk påvirkning, KH = trusler der resulterer i en kvantitativ hydrologisk påvirkning, MFS = miljøfarlige stoffer og sidst N = næringsalte.

Hvis et vandløb i vandramme direktivets basisanalyse del 1, er blevet karakteriseret som enten ”reguleret” eller ”vedligeholdt”, så har man vedtaget, at karakteriserer truslerne imod vandløbet som både B, FM og KH i vandramme direktivets basisanalyse del 2.

I habitatområde 27 er der i vandramme direktivets basisanalyse del 2 foretaget følgende vurdering af de 38 vandløb/vandløbsstrækninger tilstand pr. 22. december 2015:

Antal vandløb/vandløbsstrækninger	Kategori	Forklaring
-	I a	Det er allerede klart, uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplan mål nås.
8	I b	Tilgængelige data indikerer ikke risiko for at gældende regionplan mål ikke nås, men kvaliteten og anvendeligheden af de tilgængelige data kan forbedres.
6	II a	Det er muligt, at gældende regionplan ikke nås, men der mangler data til at vurdere dette tilstrækkeligt sikkert.
20	II b	Det er sandsynligt, at gældende regionplan mål ikke nås, men hvor yderligere karakterisering og eller overvågning er nødvendig for at iværksætte foranstaltninger.
4	II c	Der er allerede klart, uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplan mål ikke kan nås.
I alt 38		

Tabel 4.1.1. I vandramme direktivets basisanalyse del 2 foretaget følgende vurdering af de 38 vandløb/vandløbsstrækninger tilstand pr. 22. december 2015

Der henvises til vandrammedirektivets basisanalyse del 2 for yderligere detaljer /5/.

B.4. Søer

I Habitatområde 27 er der 4 større søer. Tre af dem er søer, der kategoriseres som naturtype 3150, næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks. Den fjerde omtales i kapitel 7, da den er en nyregistreret naturtype i forhold til udpegningsgrundlaget. I tabel 5.1.1. beskrives søerne med seneste overvågningsdata.

Naturtype	Sø	Størrelse (ha)	Totalfosfor (mg/l)	Dækningsgrad af undervandsvegetation	Hyppigst forekommende art
3150	Nørhå Sø	19	0,085	Ukendt	Børsteblandet vandaks
	Ove Sø	356	0,255	Ukendt	Børsteblandet vandaks
	Ørum Sø	427	0,213	Ukendt	Børsteblandet vandaks
	I alt	802			

Tabel 5.1.1. Større søer i Habitatområde 27 opgjort efter naturtype, med angivelse af størrelse, gennemsnitlig sommerkoncentration af totalfosfor, samlet dækningsgrad af undervandsvegetation og hyppigst forekommende art af undervandsvegetation (Ikke opgjort)

Trusselsvurdering

I Vandrammedirektivets basisanalyse del II er det for alle særskilt målsatte søer og søer over 5 ha vurderet, hvilke af søerne, der er i risiko for ikke at kunne overholde den i regionplanen fastsatte målsætning i 2015. Det er desuden vurderet, hvilke påvirkninger, der kunne være årsag til den manglende målopfyldelse. Vandrammedirektivets risikoanalyse anvendes som foreløbig trusselsvurdering for søerne i Natura 2000-området.

I vandrammedirektiv sammenhæng arbejdes med følgende påvirkningstyper: B = biologisk påvirkning (eks. udsatte karper), FM = fysisk morfologisk påvirkning (sluser og pumpestationer), MFS = miljøfarlige stoffer og N = næringssalte.

Ingen af de større søer i habitatområde 27 forventes at opfylde målsætningen i 2015. Årsagen er for stor tilførsel af næringssalte (N).

B.5. Arter

B.5.1 Havlampret

Havlampretten er med en maksimal længde på 1 meter den største af de danske lampretarter.

Havlamprettens larver udvikler sig over en periode på 2-5 år i vandløbet før den vandrer i havet, og det gør dem sårbare overfor miljøforringelser så som forringet vandkvalitet, og forringelser af det fysiske miljø, eksempelvis i forbindelse med hårdhændet vedligeholdelse.

Gydningen foregår som hos Flodlampretten, idet forældrene samler sten og grus på vandløbsbunden til en rede hvori æggene lægges.

Havlampretten er snylter i det marine stadie - dvs. den suger sig fast til fisk og ernærer sig af disse. En god bestand af byttefisk er derfor vigtig

Den nuværende status for Havlampretten i Danmark er ukendt (Phil *et al.* 2000). Den mangelfulde status skyldes mangel på systematiske kvantitative og kvalitative undersøgelser efter Havlampretterne både i hav- og ferskvand. Overblik over bestanden opnås lettest ved undersøgelse i deres vandrings- og gydeperiode i ferskvand.

Der har kun været få registreringer af Havlampretten i Nordjylland. Der er ikke foretaget systematiske undersøgelser efter arten. Registreringerne er udelukkende resultatet af tilfældige observationer. Status for arten i Nordjylland må betragtes som ukendt eller muligvis ugunstig.

Havlampretten er anført som særligt opmærksomhedskrævende på Miljøministeriets gulliste over dyrearter i tilbagegang og arter, som Danmark i international sammenhæng har et særligt ansvar overfor (Stolze & Phil 1998). Den er ligeledes omfattet af EF's habitatdirektiv, over arter der tillægges særlig betydning indenfor det europæiske fællesskab.

Gunstig bevaringsstatus er vurderet i henhold til Søndergaard *et al* 2005.

Som forudsætning for at opnå større bestande af Havlampret vil der skulle gennemføres vandløbsforbedringer med henblik på at forbedre gyde- og vandringsmulighederne, herunder at skabe passage ved spærringer. Det er også en forudsætning at der i de marine områder findes et tilstrækkeligt fødegrundlag for arter.

Registreringer i habitatområderne:

Havlampretten er fundet i habitatområderne: 4, 5, 6, 14, 15, 20, 222.

Ved alle registreringer er der fundet mellem 1 og 3 individer.

Habitatområde 27

Udpegningsgrundlag:

Havlampret indgår i udpegningsgrundlaget.

Forekomst:

Der er ikke registreret havlampret ved den seneste undersøgelse i Hvidbjerg Å (Moeslund & Hvidt 2001).

Status:

Ukendt.

Trusler:

Dårlige fysiske forhold, dårlig vandkvalitet, hårdhændet vedligeholdelse samt spærringer og vandindvinding ved dambrug (Moeslund & Hvidt 2001).

Referencer:

Andersen, P.M 2006. Observation af havlampret ved Liver Å (1992) og Rakkeby Å (1994).

Andersen, J.S. 2004. Oplysninger fra Brønderslev Lystfiskeriforenings fangster i forbindelse med elfiskeri.

Andersen, J.S. 2002. Oplysninger fra Brønderslev Lystfiskeriforening vedr. fangster af havlampret i Ry Å.

Andersen, P.M 2001. Observation af havlampret ved Mariendal Mølle.

Moeslund, B. & Hvidt, C. B. 2001. Fisk i Hvidbjerg Å systemet 2000-2001.

Christiansen. 2004. Registrering af havlampret fanget i ruse i indløbet til Oue Mølle Dambrug af dambruger.

Lassen, H.H. 2006. Personlig oplysning om fangst af havlampret.

Moeslund, B. 2006. Fisk i Stor Å systemet 2004-2005.

Olesen, T.M. & Jessen, B.H. 2006. Status for vandløbsfisk i Nordjyllands Amt. Rapport fra Nordjyllands Amt in prep.

Olesen, T.M. & Lassen, H.H. 2003. Notat vedr. fund af havlampret i Binderup Å. Notat fra Nordjyllands Amt

Phil, S., Ejrnæs, R. Søndergaard, B., Aude, E., Nilesen, K.E., Dahl, K. & Laursen 2000. Naturtyper og arter omfattet af EF-Habitatdirektivet. Indledende kortlægning og foreløbig vurdering af bevaringsstatus. Danmarks Miljøundersøgelser, 219 pp, faglig rapport fra DMU, nr. 322.

Stolze, M. & Phil, S. 1998. Gulliste 1997 over planter og dyr i Danmark. Miljø- og Energiministeriet, Danmarks Miljøundersøgelser og Skov- og Naturstyrelsen.

Søgaard, B., Skov, F., Ejrnæs, R., Nielsen, K.E., Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Bregnballe, T., Madsen, J., Baatrup-Pedersen, A., Søndergaard, M., Lauridsen, T.L., Møller, P.F., Riis-Nielsen, T., Buttenschøn, R.M., Fredshavn, J., Aude, E. & Nygaard, B. 2005: Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EFfuglebeskyttelsesdirektivet. 3. udgave. Danmarks Miljøundersøgelser. 462 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 457. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>

B.5.2 Flodlampret

Flodlamprettens larve lever nedgravet i vandløbsbunden, hvor den filtrerer smådyr og plantedele fra bundmaterialet. Flodlamprettens larver udvikler sig over en periode på 2-5 år i vandløbet før den vandrer i havet, og det gør dem sårbare

overfor miljøforringelser så som forringet vandkvalitet, og forringelser af det fysiske miljø, eksempelvis i forbindelse med hårdhændet vedligeholdelse.

Flodlampretten tilbringer 1-2 år i havet hvorefter den vandrer tilbage til ferskvand for at gyde. Lampretter gyder deres æg i en rede som forældrene laver af grus og sten. Flodlampretten bliver maksimalt 0,5 meter.

Flodlampretten er snylter i det marine stadie - dvs. den suger sig fast til fisk og ernærer sig af disse. En god bestand af byttefisk er derfor vigtig

Den nuværende status for Flodlampretten i Danmark er ukendt (Phil *et al.* 2000). Den mangelfulde status skyldes mangel på systematiske kvantitative og kvalitative undersøgelser efter flodlampretterne både i hav- og ferskvand. Overblik over bestanden opnås lettest ved undersøgelse i deres vandrings- og gydeperiode i ferskvand.

Der har kun været få registreringer af Flodlampretten i Nordjylland. Registreringerne er resultatet af tilfældige observationer. Status for arten i Nordjylland må betragtes som ukendt eller muligvis gunstig.

Flodlampretten er anført som særligt opmærksomhedskrævende på Miljøministeriets gulliste over dyrearter i tilbagegang og arter, som Danmark i international sammenhæng har et særligt ansvar overfor (Stolze & Phil 1998). Den er ligeledes omfattet af EF's habitatdirektiv, over arter der tillægges særlig betydning indenfor det europæiske fællesskab.

Gunstig bevaringsstatus er vurderet i henhold til Søndergaard *et al* 2005.

Som forudsætning for at opnå større bestande af Flodlampret vil der skulle gennemføres vandløbsforbedringer med henblik på at forbedre gyde- og vandringsmulighederne, herunder at fjerne spærringer. Det er også en forudsætning at der i de marine områder findes et tilstrækkeligt fødegrundlag for arten.

Habitatområde 27

Udpegningsgrundlag:

Flodlampret indgår i udpegningsgrundlaget.

Forekomst:

Et individ af flodlampret er registreret i Hvidbjerg Å i 2001 (Moeslund og Hvidt 2001). Der forekommer en regelmæssig fangst af lampretter i Ørum sø af fiskere, dette er sandsynligvis flodlampretter (Moeslund og Hvidt 2001).

Status:

Ukendt.

Trusler:

Dårlige fysiske forhold, dårlig vandkvalitet, hårdhændet vedligeholdelse samt spærringer og vandindvinding ved dambrug (Moeslund & Hvidt 2001).

Referencer:

Andersen, J.S. 2004. Oplysninger fra Brønderslev Lystfiskeriforenings fangster i forbindelse med elfiskeri.

Bendixen, P. 1978. Observation af flodlampret af Nordjyllands Amt i Lindenberg Å ved Røde Mølle 1/7-1978.

Ejbye-Ernst, M.V. 1983. Simested Å- systemet. Fiskeribiologisk tilstand 1982. Scan aqua. Rapport til Nordjyllands Amtskommune.

Lassen, H.H. 2007. Personlig oplysning vedr. observation af gydende flodlampretter i Spånbækken i 1981.

Moeslund, B. 2006. Fisk i Stor Å systemet 2004-2005.

Olesen, T.M. & Jessen, B.H. 2006. Status for vandløbsfisk i Nordjyllands Amt. Rapport fra Nordjyllands Amt.

Otterstrøm, C.V. 1917. Fisk III. Fastkæbede, buskgællede, ganoider, tværmunde og rundmunde.

Phil, S., Ejrnæs, R., Søndergaard, B., Aude, E., Nilesen, K.E., Dahl, K. & Laursen 2000. Naturtyper og arter omfattet af EF-Habitatdirektivet. Indledende kortlægning og foreløbig vurdering af bevaringsstatus. Danmarks Miljøundersøgelser, 219 pp, faglig rapport fra DMU, nr. 322.

Stolze, M. & Phil, S. 1998. Gulliste 1997 over planter og dyr i Danmark. Miljø- og Energiministeriet, Danmarks Miljøundersøgelser og Skov- og Naturstyrelsen.

Søgaard, B., Skov, F., Ejrnæs, R., Nielsen, K.E., Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Bregnballe, T., Madsen, J., Baatrup-Pedersen, A., Søndergaard, M., Lauridsen, T.L., Møller, P.F., Riis-Nielsen, T., Buttenschøn, R.M., Fredshavn, J., Aude, E. & Nygaard, B. 2005: Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EFfuglebeskyttelsesdirektivet. 3. udgave. Danmarks Miljøundersøgelser. 462 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 457. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>

Thomsen, E 2007. Observation af flodlampret i Lindenberg Å i starten af 1980'erne.

B.5.3 Stor Vandsalamander

Stor Vandsalamander foretrækker rene vegetations rige vandhuller. Arten lever af smådyr både som larve i vandhuller og på land som færdig udviklet. Den vigtigste landbiotop er ikke for tørre løvskove, gerne med meget dødt på jorden eller mange sten.

I Nordjylland er arten udbredt i hele Himmerland samt omkring Hammer Bakker, Fjerritslev, Mors og Thy.

Habitatområde nr. 27. Hvidbjerg Å, Ove Sø og Ørum Sø.

Bestand:

Viborg amt har intet kendskab til forekomst af arten i området, men har i 2006 fundet arten udenfor området i et vandhul nord for Hvidbjerg Å sydvest for Ovesø.

Foreløbig trusselvurdering:

Eutrofiering og tilgroning af levestedet (vandhul) er nærliggende problemstillinger.

Potentielt levested:

Alle vandhuller og moser med åbne vandflader i habitatområde 27 er taget med. Det potentielle levested vurderes at udgøre i alt max. ca. 12 ha.

Referencer:

Fog, K., 1993. Oplæg til forvaltningsplan for Danmarks padder og krybdyr. – Miljøministeriet, Skov- og naturstyrelsen.

Nordjyllands Amt 2006. Udtræk af GIS tema tilfældige fund af Stor Vandsalamander.

Thy Statsskovdistrikt, 2006a Plejeplan for klithedearealer mellem Lyngby og Flade Sø.

http://www.skovognatur.dk/NR/rdonlyres/EBA356CD-F5D5-4637-9472-9D5FBEAD6827/0/13_Plejeplan_Lyngby_Hede.pdf

Thy Statsskovdistrikt, 2006b. Undersøgelserprojekt – Nationalpark Thy. Bilag 5:Forekomst af prioriterede padder og krybdyr.

B.5.4 Odder

Odder blev overvåget i det landsdækkende NOVANA-overvågningsprogram i 2004. For Nordjyllands Amt var der tale om en klar fremgang, da odderen blev fundet i alle eftersøgte vandløbssystemer i amtet. Odderen blev registreret på 136 ud af 150 stationer, hvilket svarer til en fremgang fra 38 % positive stationer til 90 % positive stationer.

Odderovervågninger er afrapporteret til DMU og kan ses på:

http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_fagrappporter/rapporter/FR582.pdf

Odderens foretrukne levesteder er pilekrat, samt elle- og askesumpe (91E0) langs de vandløb (3260), hvor arten finder hovedparten af sin føde. Odderen opholder sig ligeledes langs med vores kyster, og selvom det først og fremmest er i vandløbene, at Odderen etablerer territorier og opfostrer sine unger, er der flere eksempler på ynglelokaliteter i mole- og havneanlæg langs kysten. Lavvandede kyst- og fjordområder fungerer ligeledes som en slags refugium for Odderen i kolde vintre med isdækkede vandløb, hvor odderen så kan fiske fra våger i isen.

Spor efter Odder, enten i form af markeringer, spor eller oddergrave er fundet i alle de områder Odderen er udpeget for.

Det vurderes at Odderen er vidt udbredt i Nordjylland. Natura 2000 områder, hvor der er et udbredt system af vandløb og/eller søer med væsentlige forekomster af de primære levesteder for Odder, foreslås derfor opgraderet som levested for Odderen, således at Odderen her medtages i udpegningsgrundlaget. Det gælder for habitatområde nr. 18 og 216.

Trusler:

Trafikdrab af odder udgør en stor trussel alle steder, hvor vandløbene krydses af veje. Problematikken opstår dels fordi Odderen ikke har fysisk mulighed for at passere under vejen på grund af f.eks. for lille rør-diameter, høj vandstand eller opstemninger. En anden mulighed er, at odderen har til vane at søge op på brinkerne for at markere sit territorium netop på markante steder langs vandløbene (vejbroyer, tilløb, sandbrinker mm). Afhjælpning af dette kan ske ved afværgeforanstaltninger såsom faunapassager under vejbroen og ved udlægning af sandbanker, som giver Odderen en markeringsmulighed i umiddelbar tilknytning til brinken. En udarbejdelse af såkaldte sorte pletter i forhold til indrapporterede trafikdrab af Odder er en anden mulighed i mht. prioritering af, hvor man bør sætte ind med afværgeforanstaltninger.

Rusefiskeri med ruser har tidligere udgjort en stor trussel mod odder, problemet vurderes dog at være mindsket med den lovmæssige indgriben med krav om brug af stopriste i ruser.

Udpegningsgrundlag:

Odderen er på udpegningsgrundlaget i følgende habitatområder: 4, 5, 6, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 177, 217 og 222. Der opfordres til at Odderen medtages på udpegningsgrundlaget i habitatområde nr. 18 og 216.

B.7. Fugle

Natura 2000-området omfatter EF-fuglebeskyttelsesområde 21 – Ovesø. Området omfatter selve søen samt en del landarealer med ferske enge, rørskov samt en del dyrkede landbrugsarealer.

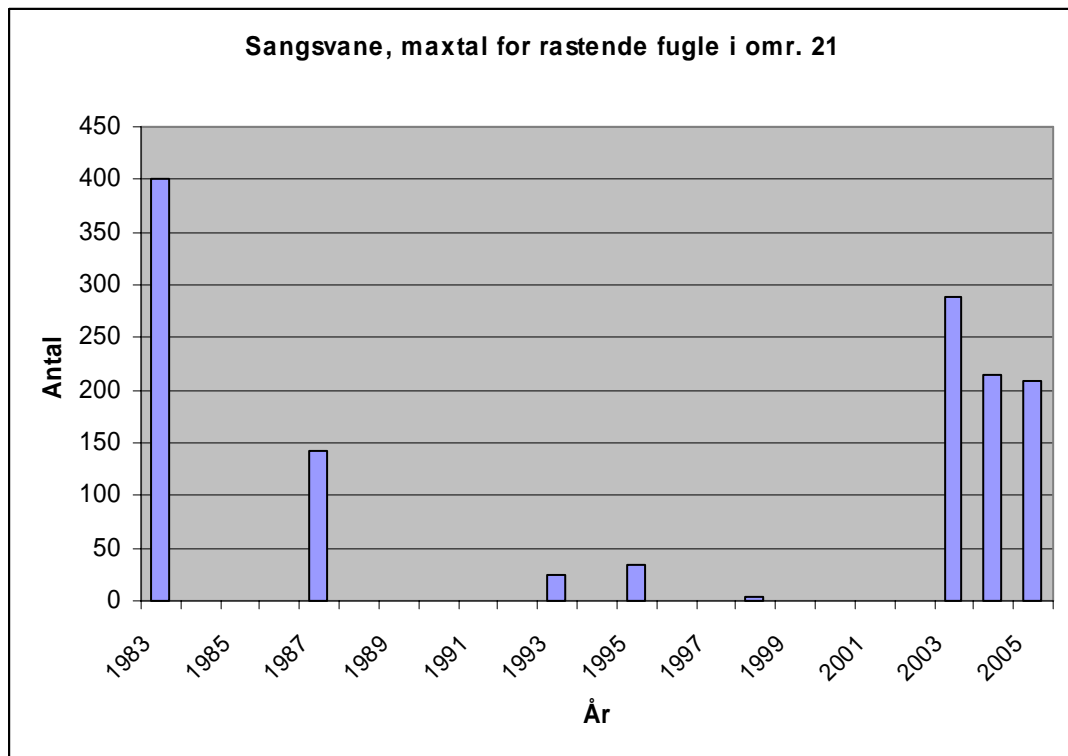
Området er udpeget på baggrund af Sangsvane og Sædgås

I det følgende gennemgås de to arter i udpegningsgrundlaget.

Sangsvane

Bestand:

Der mangler data fra mange år (se fig.) og det er derfor svært at vurdere udviklingstendensen. Svanerne fouragerer på bundplanter i søen, på rodknolde af tagrør langs bredderne samt på marker og enge omkring søen. En del raster dog kun inden for området og fouragerer primært på marker uden for området.

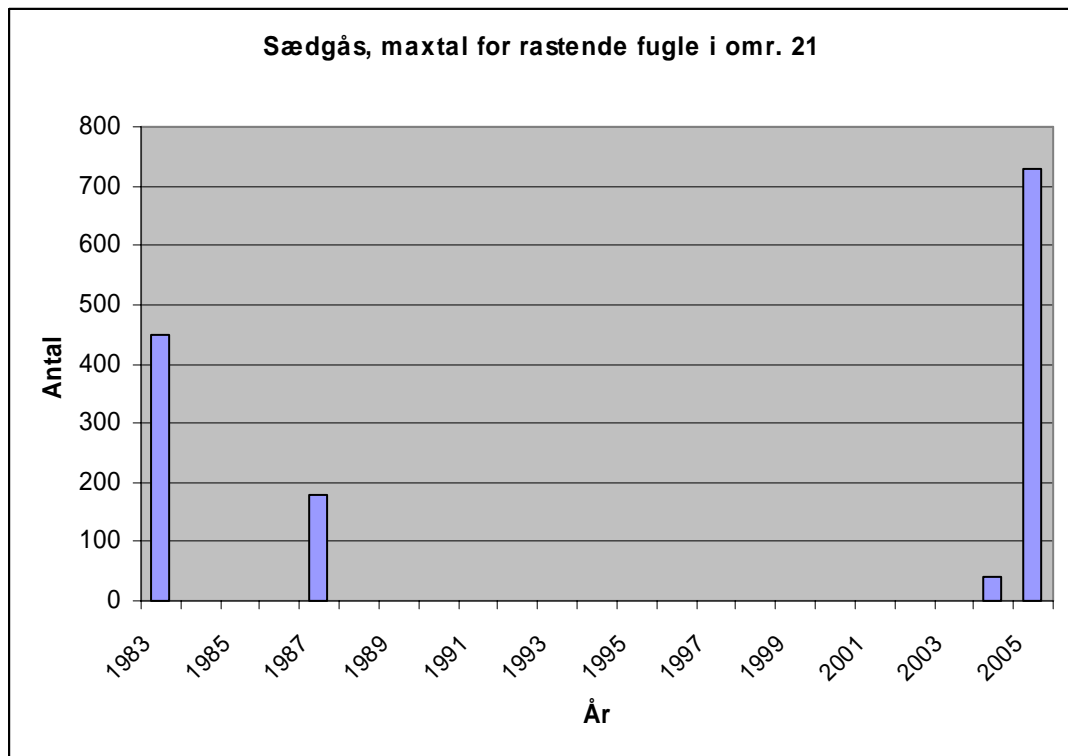

Foreløbig trusselvurdering: Ved forbedring af søens vandkvalitet sikres god sigtedybde og dermed vækst af bundplanter som fødegrundlag for rastende Sangsvaner. Derudover er der ikke de store kendte trusler for arten i området.

Potentielt levested: Hele søens vandflade er taget med sammen med omkringliggende dyrkede marker og enge. I alt vurderes det samlede potentielle levested at udgøre ca. 730 ha.

Sædgås:

Bestand: Gæssene bruger periodisk søens vandflade som rasteplads. Om de overnatter på søen er uvist. Der er uden tvivl tale om samme bestand, der oftest ses nordligere i Thy. Datagrundlaget for denne art er ret mangelfuldt.

Foreløbig trusselvurdering. Der vurderes ikke at være de store trusler for bestanden inden for område 21.

Potentielt levested: Hele søens vandflade og omkringliggende græsarealer er medtaget. Amtet har ikke kendskab til at gæssene fouragerer på omkringliggende enge, men potentielt ville det være muligt. I alt vurderes det samlede potentielle levested at udgøre ca. 530 ha.